ORDO III.

TERRAE CALCARIAE.

Ex terra calcaria potiſſimum conflatae.

8. CRETA. Ex terra calcarea et aëre fixo conflata, paucis peregrinis immiſtis.
Friabilis, cum acidis effervescens et tota fere in his ſolubilis.
Igne in calcem abiens, ne fortiſſimo quidem in vitrum.

conchacea. 1. Cr. ex teſtaceis exilibus et exiliſſimis non cohaerentibus conſtans non inquinans, inconſpicua.
Muſchelſand
Syſt. nat. I. *p.* 206. Creta terreſtris conchacea.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 206. Calx (conchacea) ſolubilis furfuracea.
Cronſt. mineral. §. 281. 1. b. Humus conchacea.
Waller. miner. 7. *n.* 2. Humus animalis non terrifica.
Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 24. *n.* 8. b. Humus animalis conchacea.
Habitat in Helſingiae, Roſtagiae, Hetruriae *maritimis*, *in* Saxonia *prope* Pirnam, Palatinatu Rhenano *prope* Alzei, Wirtembergia *prope* Heidenheim, *vix*, *nec ſemper humo tecta.*

granulata. 2. Cr. granulis rotundatis glaberrimis lacteis opacis non inquinantibus.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 208. *n.* 8. Calx (teſtacea) ſolubilis arenaceo-granulata rotundata glaberrima.
Habitat v. g. *ad* inſulae Aſcenſionis *littora*, *teſtudini Mydae ad deponenda ova inſerviens*, *ex teſtaceis et lithophytis a fluctibus maris*, *aut calcariis durioribus a fluviorum torrentibus comminutis*, *contritis*, *laevigatis nata.*

teſtacea. 3. Cr. ex teſtis teſtaceorum comminutis nata, inconſpicua non inquinans.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 207. *n.* 4. Calx (teſtacea) ſolubilis ſquamoſa cinerea.
Habitat in Belgii, Angliae c. c. *maritimis.*

ſquamoſa. 4. Cr. ſquamis pinguiuſculis niveis nitidis inquinantibus.
Gerhard Beytr. 2. Mineralr. 1. p. 359. Talcum terreum.
Habitat prope Geram Variſcorum.

pulverulenta. 5. Cr. pulverulenta inconſpicua ſcabra inquinans.
Habitat v. g. *in* Anglia, *cretam ſcriptoriam, in regione* Romae, *omnem terrae ſuperficiem tegens.*

farinacea. Bergmeel. 6. Cr. natans laxe cohaerens inquinans: particulis ſubtilioribus.
Syſt. nat. I. *p.* 206. Creta terreſtris alba ſ. purpuraſcens.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 206. *n.* 2. Calx ſolubilis purpurea.
Waller. miner. p 10. Creta fragilior et groſſior rudis alba.
Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 26. *n* 2. Creta pulverulenta rudis.
Cronſt. miner. § 5. I. 1. Creta pura pulverulenta.
Habitat in depreſſioribus, antris, ad radices montium calcariorum, *ex detritis horum et per aquam abductis particulis, vel fatiſcente ſtalactite vulgari nata, utplurimum alba, rarius rufa, flava, viridis, cinerea, fuſca, interdum in loco natali fluida, incruſtandis parietibus hinc inde adhibita.*

ſcriptoria. Kreide. 7. Cr. ſolida ſcabra linguae parum adhaerens inconſpicua opaca ſcriptura inquinans, fragmentis indeterminatis.
Syſt. nat. I. *p.* 206. *Muſ. Teſſin. p.* 108. Creta ſubrupeſtris alba.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 206. *n.* 1. Calx (Creta) ſolubilis impalpabilis cohaerens.
Carth. miner. 9. Creta dura.
Waller. miner. 8. *ſyſt. miner.* 1. *p.* 15. *n.* 1. Creta cohaerens ſolida.
Cronſt. miner. §. 6. Creda ſolida friabilis.
Coſt. foſſil. 77. Creta vulgaris.
Habitat in Daniae, Angliae, Galliae, *maritimis, integros colles conſtituens, echinorum et teſtaceorum veſtigiis referta, rarius cinerea, quam alba, ſcriptorio et delineatorio aliisque uſibus celebris.*

9. TO-

9. TOPHUS. Ex terra calcaria potiſſimum conſtans.
Ex aqua infra aquam praecipitatus.
Poroſus, inconſpicuus.

communis. 1. T. in aquarum frigidarum per montes et ſtrata calcaria ductarum fundum, delabens, figurae communis.

Syſt. nat. I. *p.* 191. XII. 3. *p.* 183. *n.* 3? *Muſ. Teſſ* 76. *n.* 4? *Schreb. lithol.* 94. Stalactites marmoreus ſolidus.

Wall. ſyſt. min. 2. *p.* 389. *n.* 10? Stalactites calcareus ſolidus vel cruſtoſus, figura incerta.

Cronſt. miner. §. 12. 1. c. Stalactites figura incerta.

Habitat per omnem terrarum orbem, *nunc ad aërem indurandus, nunc fatiſcens, aliorum atque aliorum colorum, prima ſaepius ſtratorum calcareorum materia, calci urendae, aedificiis ſtruendis, moſaicae picturae fundamento ſternendo (pietra travertina) inſerviens.*

Oſteocolla. 2. T. calcarius ſubcylindricus perforatus. *Syſt. nat.* I. *p.* 189. XII. 3. *p.* 189. *n.* 16. *Muſ. Teſſin.* 72. *n.* 2.

Vog. min. 258. Tophus margaceus cylindricus perforatus.

Gron. ſuppl. 16. *n.* 8. Tophus argillae ramoſus et fiſtuloſus.

Wolt. min. 43. *Baum. min.* 1. *p.* 194. Stelechites radix petrificata, cortice arenaceo lapideſcente.

Wall. min. 335. Petrificatum vegetabile radiis arborum.

Wall. ſyſt. min. 2. *p.* 382. *n.* 6. Stalactites calcareo arenoſus circa radicem Vegetabilem concretus.

Act. angl. 1745. *p.* 378. *Act. berol. Cronſt. min.* §. 283. b. *Dal. pharm.* 43. Oſteocolla.

Habitat in Sileſia, Marchia, *principatu* Goettingenſi, *longus, teretiuſculus, congeſtus e terra calcaria, ſpongioſa inaequali albida, natus e materia calcaria, tenuiſſima, frequenter ſabulo aut argillae mixta, et ſaepe variarum arborum, pini, quercus, fraxini, populi altius ſepultis radicibus circumnata; radices hae tractu temporis, humidi affluxu carioſae, putrefactae, colliqueſcentes, excavatae largiuntur locum oſteocollae, dum cavitates replentur aquis ſoluta et allata terra calcaria, ut omne cavum prorſus repleat; docent hoc ligni, corticis nervorumque contextus celluloſi, qui amplectuntur foſſilis ramenta arctius.* D. *Gleditſch ep.* 1747.

Olim a chirurgis in curandis oſſium fracturis adhibitus.

incrustans. 3. T. corpora vegetabilia et animalia quasi cortice obducens eorumque figuram sibi sumens.

Rindenstein. *Syst. nat.* I. *p* 191. *n.* 1. *Mus. Tessin.* 76. *n.* 1. Stalactites cretaceus incrustans.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 183. *n.* 1. Stalactites vegetabilia incrustans.

Gron. suppl. 55. *n.* 6. Stalactites argillae calcariae hypnum involvens.

Wall. min. 329. Porus aquae crustaceus circa alia corpora concretus.

Wall. syst. miner. 2. *p.* 380. *n.* 5. Stalactites calcareus crustaceus vel per se in canalibus vel circa alia corpora duriora concretus.

Carth. min. 23. Calcarius ex aqua generatus.

Habitat in Suecia, Germania &c. *ramulos, folia arborum, aculeos, muscos, plantas alias potissimum aquaticas, ova, cancros, aves eorumque nidos et partes varias obducens, et aërem arcendo contra putredinem muniens, ut certe multi, quos vocant ornitholithi, astacolithi, lithobiblia huc potius spectent.*

lebetum. 4. T. lebetum, in quibus aqua coquitur parietibus internis adhaerens.

Wasserstein. *Syst. nat.* I. *p.* 32. *n.* 1. XII. 3. *p.* 188. *n.* 12. *Schreb. lithol.* 86. Tophus calcarius lebetum.

Wall. miner. 297. Porus aqueus aqua simplici generatus.

Wall. syst. miner. 2. *p.* 392. *n.* 15. Tophus fusibilis terrestris, aqua simplici generatus.

Habitat in ahenis aliisque vasis, *in quibus aqua coquitur, terram, quam aëris fixi interventu dissolutam tenuerat, hoc per ignem fugato dimittens, in fontana aqua copiosius, quam in pluviali, rarius ab omni terra silicea liber.*

thermalis. 5. T. receptaculorum et canalium aquae thermalis fundum et parietes obducens.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 189. *n.* 13. Tophus calcarius granulatus.

Vand. diss. 18. Lapis in canalibus.

Habitat in thermis e. g. Carolinis, Wisbadensibus *et aliis, ut saepe repleat canales, frequentius albus, quam tinctus, interdum eleganter pictus, nunc minus, nunc magis compactus, nonnunquam adeo, ut egregiam polituram admittat.*

P. Fr. Uibelacker System der Carsbader Sinters &c. Erlang. fol. Ausg. I-IV. 1781. 1782.

6. T.

Cremor. 6. T. lamellosus: lamellis diaphanis.
Gerhard Mineralf. p. 45. *n.* 1. Porus pulverulentus, lamellis amorphis.
Habitat in aquis *praesertim* calidis, *terram calcariam continentibus, quarum superficiei pellicula ad instar innotat.*

testaceus. 7. T. e testarum fragmentis aggregatis constans nondum induratus.
Habitat passim in Anglia, Hispania, Gallia, Palatinatu rhenano, Wirtembergia, Gadibus *aedificiis struendis inserviens.*

10. SPATUM. Ex terra calcaria, plurimo aëre fixo, et aqua constans.
Lamellosum, nitidum, parasiticum, molle, leviusculum, in fragmenta rhomboidea dissiliens.
In igne crepitans.

* *figurae communis.*

opacum. 1. Sp. opacum vel subopacum.
Syst. nat. I. *p.* 153. *n.* 4. XII. 3. *p.* 49. *n.* 5. Spatum solubile subdiaphanum compactum.
Waller. syst. miner. I. *p.* 137. *n.* 1. Spathum rhomboidale opacum.
Cronst. miner. §. 10. 2. β. Spathum calcareum rhomboidale opacum.
β) fragmentis irregularibus.
Syst. nat. I. *p.* 153. *n.* 7. XII. 3. *p.* 49. *n.* 7. Spatum (calcarium) solubile subopacum compactum, fragmentis subsquamosis.
γ) nitore variabili.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 49. *n.* 10. Spatum (fugax) solubile opacum secundum situm lucis fugax.
Habitat in Norwegia, Suecia, Germania, Helvetia, Hungaria, γ) *crustae lividae ad instar, cujus particulae omnes angulis suis unum latus spectent, in aliorum lapidum superficie, ceterum frequentissime album, aliquando cinereum, caerulescens, virescens, flavescens, rubrum, nigricans.*

arenarium. 2. Sp. diaphanum, lamellis inordinatim congeſtis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 50. *n.* 9. Spatum (confuſum) ſolubile ſubdiaphanum, rhombis confuſis.

Wall min. 55. Spatum particulis diſperſis irregularibus.

Wall. ſyſt. min 1. *p.* 138. *n.* 3. Spathum particulis diſperſis rhomboidalibus irregulariter congeſtis.

Habitat in Suecia *et* Saxonia, *album, griſeum, rubrum, fuſcum aut viride.*

pellucidum. 3. Sp. pellucidum.

α) hyalinum.

Syſt. nat. I. *p.* 153. *n.* 1. XII. 3. *p.* 48. *n.* 1. Spatum (ſpeculare) ſolubile pellucidum, objectis ſimplicibus.

Waller. min. 56. *et ſyſt. min.* 1. *p.* 139. *n.* 4. a. Spathum pellucidum molle album.

Cronſt. miner. §. 10. 1. α. 2. 1. Spatum rhomboidale diaphanum non duplicans album.

Scheuchz. it. alp. p. 324. *et* 542. Androdamus Plinii.

β) tinctum.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 50. *n.* 6. Spatum ſolubile pellucidum coloratum.

Muſ. Teſſ. 16. *n.* 8. Spatum compactum pellucidum tinctum.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 139. *n.* 4. b. c. d. e.

Cronſt. miner. §. 10. 1. α. 2. 2.

γ) objecta duplicans.

Syſt. nat. I. *p.* 153. *n.* 2. XII. 3. *p.* 48. *n.* 2. Spatum ſolubile pellucidum objecta duplicans.

Cronſt. miner. §. 10. *n.* 1. α. 1. Spatum rhomboidale diaphanum objecta duplicans.

Carth. min. 12. Spatum informe molle diaphanum objecta duplicans. *Carth. min.* 12.

Waller. miner. 57. *ſyſt. miner.* 1. *p.* 140. *n.* 5. Spatum pellucidum objecta duplicans.

Woltersd. min. 19. Spatum alcalinum amorphum islandicum.

Er. Bar-

Spatum in cippis Runicis recreſcere ex ipſius ſaxi litteris excavatis, memorabile eſt. It. gotl. 327.

Spati generationem videre eſt in Stalactita.

Spati particulae rhombeae probe diſtinguendae a cryſtallis; cryſtalli enim ſpatoſae diverſiſſima figura gaudent ab earum particulis rhombeis conſtitutivis.

Er. Bartholini experimenta cryſtalli islandici disdiaelaſtici, quibus mira et inſolita refractio detegitur. Hafn. 1669. 4. Cryſtallus islandicus.

Habitat in Ruſſiae, Lapponiae, Norwegiae, Sueciae, Saxoniae, Hercyniae, Helvetiae *montibus*, γ) *frequentius in* Islandia, β) *flavum flaveſcens, olivaceum, vireſcens, caeruleſcens, infumatum, nigricans, rarius rubrum aut venis pictum, interdum poſt calcinationem inter prunas peractam in tenebris lucens.*

** *figurae peculiaris.*

cellulo-ſum. 4. Sp. ſuperficie in cellulas partita.
Habitat in Hungaria, Hercynia.

ſtalactiti-cum. 5. Sp. figurae ſubcylindricae.
β) Spatum batryoides.
γ) Spatum fruticuloſum.
Habitat v. g. *in* Bohemia, Hungaria.

globoſum. 6. Sp. figurae ſubgloboſae denſum.
Syſt. nat. I. *p.* 195. XII. 3. *p.* 179. *n.* 4. Aëtites (marmoreus) marmoreus, embryonibus fixis cryſtallinis Natri hyodontis.
It. cel. 136. *Act. Stockh.* 1740. *t.* 2. *f.* 18. *Muſ. Teſſ.* 80. *n.* 3. Pomum cryſtallinum.
Cronſt. miner. §. 11. b. 2. Spatum druſicum cryſtallis pyramidalibus concretis.
β) Spatum reniforme.
Habitat v. g. *in* Hungariae *et* Tranſilvaniae *fodinis*, Helvetia, Suecia *intus ſaepe ex cryſtallis prismaticis aut pyramidalibus ſtellatim convergentibus conflatum.*

inane. 7. Sp. ſubgloboſum: globis inanibus.
v. Born ind. foſſil. 1. *p.* 9.
Habitat in fodina Hungariae Schemnizenſi a Chriſtina *denominata.*

*** *figurae cryſtallinae.*

bracteatum. 8. Sp. tabulis hexaëdris.
Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 143. *n.* 6. l. m. *Born ind. foſſ.* 1. *p.* 8. 2. *p.* 80. Spathum cryſtalliſatum lamelloſum.
β) tabulis ſuborbicularibus.

Syſt.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 86. *n.* 5. *γ. Amoen. acad.* I. *p.* 479. *t.* 16. *f.* 18. Crystallus subnitriformis spatosa plana suborbicularis hexaëdra.

v. Born ind. foss. 2. *p.* 80. Spathum crystallisatum suborbiculare.

γ) tabulis sparsis.

δ) tabulis imbricatis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 86. *n.* 5. *δ. Amoen. acad.* I. *p.* 480. *t.* 16. *f.* 19. Crystallus subnitriformis spatosa plana trifariam imbricata.

ε) tabulis in series aggregatis.

Karsten Lesk. Mineralkab. I. *p.* 256.

ζ) tabulis in rosae formam aggregatis.

η) tabulis in cellulas aggregatis.

v. Born ind. foss. I. *p.* 8. Spatum calcarium figuratum lamellosum: lamellis macandriformibus.

ϑ) tabulis in prisma aggregatis.

v. Born ind. foss. 2. *p.* 80. Spathum crystallisatum lamellosum album, lamellis distinctis in prisma aggregatis.

ι) tabulis in pyramidem aggregatis.

Karsten Lesk. Mineralkab. I. *p.* 256.

Habitat in Nericia Sueciae, Scotia, Hercynia, Saxonia, Bohemia, Hungaria, Transilvania, *rarius flavescens, melleum, carneum aut roseum, quam album, nunc pellucidum, nunc diaphanum, nunc subopacum, colore, nitore, pelluciditatis gradu interdum matrem perlarum referens.*

cubicum. 9. Sp. crystallis perfecte cubicis aggregatis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 99. *n.* 5? Muria (testarum) lapidosa spatosa aggregata sparsa effervescens.

Wall. syst. miner. I. *p.* 141. *n.* 6. a. Spathum crystallisatum cubicum.

Habitat in Dalecarlia Sueciae, *in* Saxoniae *fodinis prope* Kamsdorf *et* Scharfenberg, *in* Temesiensi *prope* Moldava, *cubis minutis, rarius mali persicae flores colore aemulantibus, quam albis, interdum in uvae aut sphaerae speciem aggregatis.*

rhombeum. 10. Sp. crystallis aggregatis cubicis: faciebus obliquangulis. Fig. 22.

Syst. nat. I. *p.* 164. *n.* 4. *t.* 8. *f.* 13. XII. 3. *p.* 100. *n.* 9. *Amoen. acad.* I. *p.* 481. *t.* 16. *f.* 21. *Schreb. lith.* 44. *Mus. Tessin.* 36. *n.* 7. Muria lapidosa spatosa solitario-rhombea fixa.

Carth.

Carth. min. 13. Spathum crystallisatum, crystallis rhomboidalibus.

β) Spatum rhombeum: marginibus duobus obtusis oppositis truncatis.

Karsten Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 260.

γ) Spatum rhombeum: faciebus convexis.

Karsten Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 259.

Habitat in Saxoniae, Thuringiae, Franconiae *fodinis, ut plurimum album.*

triedrum. 11. Sp. prismatibus triedris pyramide triedra terminatis.

Gerh. Mineralf. p. 47. Porus prismaticus.

Habitat - - -

tetraëdrum. 12. Sp. prismatibus tetraëdris. *v. Born ind. foss.* 1. *p.* 6. 8. 2. *p.* 78.

β) Spatum prismatum faciebus alternis angustioribus.

γ) Spatum superficie rugosa.

δ) Spatum prismatum faciebus terminalibus in aciem exeuntibus.

ε) Spatum prismatibus utrinque pyramide tetraëdra terminatis.

Habitat in Silesiae *fodinis prope* Schmotseifen, Hungariae *fodinis prope* Schemniz *et* Boinick, *in* Carniolicis *prope* Idriam, *stiriacis prope* Eisenerz, *bohemicis prope* Joachimsthal, saxonicis *prope* Freyberg, scoticis *prope* Strontiam, *nunc opacum, nunc pellucidum, frequentius album, quam rubescens aut virescens.*

prismaticum. 13. Sp. prismatibus perfectis hexaëdris. Fig. 5.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 86. *n.* 5. Nitrum (truncatum) lapidosum spatosum octaëdrum, prismate hexaëdro utrinque truncato.

Amoen. acad. 1. *p.* 479. *t.* 16. *f.* 16. *Mus. Tessin.* 28. *n.* 4. Crystallus submitriformis spatosa utrinque truncata.

Cronst. miner. §. 11. a. Crystalli spatosi hexagoni truncati.

Wall. miner. 58. *f.* 5. Spatum crystallisatum prismaticum hexaedrum truncatum.

Wall. syst. miner. 1. *p.* 142. *n.* 6 f. Spathum crystallisatum hexangulare prismaticum oblique truncatum.

Wolt. miner. 19. Spatum alcalinum prismaticum hexaëdrum utrinque truncatum.

β) Spatum prismaticum, faciebus terminalibus convexis.

γ) Spatum faciebus terminalibus in aciem terminatis.

δ) Spatum prismaticum: faciebus alternis angustioribus. Fig. 6.

Amoen.

Amoen. acad. 1. *p.* 479. Cryſtallus ſubnitriformis ſpatoſa, priſmatis lateribus alternis anguſtioribus.

ε) Spatum priſmaticum: faciebus duabus oppoſitis reliquas longe ſuperantibus.

ζ) Spatum priſmaticum in igne lucem ſpargens.

Habitat in Hercyniae, Saxoniae, Sileſiae, Hungariae, Derby Angliae, Norwegiae *liberum in humo prope* Bejonam Aquitaniae *fodinis*, ζ) *in* Arragonia *et* Valencia Hiſpaniae, *utplurimum album et frequenter pellucidum, cryſtallis*, δ) *interdum geminis, crebrius aggregatis ſparſim aut in ſeries, nonnunquam ita ut gradus ſcalae referant, majoribus vel tenuioribus.*

dodecaëdron. 14. Sp. priſmatibus hexaëdris utrinque pyramide triedra terminatis. Fig. 11.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 91. *n.* 11. Natrum lapidoſum ſpatoſum dodecaëdrum priſmate hexaëdro, pyramidibus triedris: planis omnibus pentagonis.

Muſ. Teſſin. 26. *t.* 2. *f.* 5. Nitrum ſpatoſum cauleſcens, pyramidibus triedris lateribus pentagonis.

Scop. hydrarg. Cryſtallus ſpatoſa priſmatica ſuberecta pellucida vitrea.

Wall. ſyſt. miner. 1. *p.* 143. *n.* 6. 1. Spatum cryſtalliſatum dodecaëdrum.

β) Spatum pyramidum marginibus truncatis.

γ) Spatum pyramidum apicibus truncatis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 86. *n.* 6. Natrum (14edrum) lapidoſum ſpatoſum decateſſeraëdrum, priſmate triedro ſubhexagono, pyramidibus truncatis.

Amoen. acad. 1. *p.* 479. *t.* 16. *f.* 17. Cryſtallus ſubnitriformis ſpatoſa utrinque truncata triquetra: angulis omnibus planis.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 143. *n.* 6. k. Spathum cryſtalliſatum tetradecaëdrum priſmaticum.

δ) Spatum pyramidum faciebus convexis.

ε) Spatum priſmate breviſſimo.

v. Born ind. foſſ. 1. *p.* 5. *t.* 1. *f.* 2.

ζ) Spatum cryſtallis in globi faciem aggregatis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 191. *n.* 19. Tophus (ſpatoſus) ſpatoſus ſubrotundus tunicatus, marginibus ſerratis.

Muſ. Teſſin. 14. *n.* 1. Spatum orbiculatum tunicatum marginibus ſerratis.

Habitat in Palatinatus rhenani, Hercyniae, Saxoniae, Sileſiae, Hungariae, Temeſiae, Tranſilvaniae, Angliae (Derby)

(Derby) *fodinis, utplurimum pellucidum, rarius flavescens aut virescens, quam album, pyramidibus interdum depressis crystallis, nunc tenuioribus, nunc crassioribus, geminatim sibi adnatis, sub angulo recto se secantibus, aut in series, fasciculos, bacillos, globi, olivae, pyramidis formam aggregatis.*

octodecae-drum. 15. Sp. prismatibus hexaëdris utrinque pyramide hexaëdra terminatis.

β) Spatum prismatibus hexaëdris supra pyramide hexaëdra terminatis: pyramidis marginibus prisma versus incurvis.
Ferber 3 *Briefe p.* 50.

γ) Spatum (cordatum) prismatibus hexaëdris pyramide hexaëdra terminatis, media sui parte inverse sibi oppositis.
Ferber 3 *Briefe p.* 50.
Habitat in Hercyniae *et* Angliae (Derby *et* Cumbriae) *fodinis, album, vel flavescens, pyramide terminali interdum altera triedra aucta.*

Hyodon. 16. Sp. pyramide duplici hexaëdra. Fig. 31.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 92. *n.* 13. Natrum lapidosum marmoreo-spatosum obliquum dodecaëdrum, pyramide hexaëdra.
Amoen. ac. 1. *p.* 480. *n* 22. Crystallus subnitriformis spatosa acaulis, pyramidibus aequalibus.
Mus. Tessin. 26. *n.* 1. *t.* 2. *f* 7. *et* 28. *n.* 5. Nitrum irregulare spatosum acaule, pyramidibus trigonis: lateribus rhombeis carinatis: et Nitrum spatosum acaule utrinque pyramidatum: pyramide superiore subulata.
Wall. miner. 58. *n* 3. Spatum crystallisatum sexangulare.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 141. *n.* 6. c. Spathum crystallisatum hexangulare pyramidale duplicatum.
Cronst. miner. §. 11. 1. b. 1. Crystalli spatosi pyramidales distincti.

β) pyramidibus cavis inanibus.

γ) pyramide utraque ad apicem altera triedra aucta.

δ) marginibus pyramidum obtusis.

ε) pyramide alterutra longiori.
Amoen. acad. 1. *p.* 477. *t.* 16. *f.* 9. 10. *Mus. Tessin.* 28. *n.* 5. Crystallus nitriformis spatosa acaulis, pyramide superiore subulata.

ζ) crystallis in fasciculos aggregatis.
Amoen. acad. 1. *t.* 16. *f* 11. Crystallus nitriformis spatosa acaulis aggregata fasciculata decumbens.

Habitat

Habitat in Angliae (*potissimum* Derby,) Sueciae (*prope* Dannemora *et* Sahlberg,) Hercyniae, Salzburgi, Hungariae *fodinis, frequentius album, quam flavescens, nunc pellucidum, nunc opacum, crystallis saepe exilibus, rarius transversim sulcatis, interdum in series ordinatis, aut in arbusculas aggregatis.*

sexangulare. 17. Sp. pyramide hexaëdra simplici.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 141. *n.* 6. b. Spathum crystallisatum hexangulare pyramidale.
β) Spatum pyramide ad apicem altera triedra aucta.
γ) Spatum crystallis alia corpora aculeorum ad instar obsidentibus.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 142. *n.* 6. d. Spathum crystallisatum hexangulare pyramidale, superficie aculeata.
Habitat in Sueciae (*prope* Dannemora,) Hercyniae, Thuringiae, Saxoniae, Hungariae *fodinis, crystallis nunc majoribus nunc minoribus, nunc latioribus nunc angustioribus, interdum capillaribus, rarius inversis, nonnunquam sub angulo recto se secantibus, fasciculatim, stellatim, in bacilli, mergetis, arbusculae, pyramidis hexaëdrae duplicis formam aggregatis.*

pentaëdrum. 18. Sp. pyramide pentaëdra simplici.
v. Born ind. foss. 1. *p.* 6. Spatum calcarium crystallisatum pellucidum album, crystallis pyramidatis pentagonis aggregatis.
Habitat in Hercynia, *album, pellucidum aggregatum.*

pentagonum. 19. Sp. pyramide pentaëdra duplici.
v. Born ind. foss. 1. *p.* 6. 7.
Habitat in Hungaria *et* Comitatu Tyrolensi, *nunc opacum, nunc pellucidum, utplurimum album, rarius aurorae colore conspicuum, crystallis non raro inanibus: faciebus inaequalibus.*

pyramidale. 20. Sp. pyramide triedra duplici.
v. Born ind. foss. 1. *p.* 5. 6. 2. *p.* 78.
β) Spatum baseos communis angulis truncatis.
Karsten Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 258.
γ) Spatum crystallis inanibus.
Karsten Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 262.
Habitat in Scotiae, Angliae, Hercyniae, Magdeburgi, Saxoniae, Tyrolis, Silesiae, Hungariae *fodinis, nunc opacum, nunc pellucidum, frequentius album, quam cinereum*

reum aut alius coloris, pyramide utraque vel alterutra interdum elongata et acuta, rarius diagonaliter ſtriata, cryſtallis utplurimum minutis, aut in ſeries, cellulas, roſae, globi, granorum ſpeciem digeſtis.

trigonum. 21. Sp. pyramide triedra ſimplici. Fig. 37.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 92. *n.* 12. Natrum (urinoſum) lapidoſum marmoreo-ſpatoſum erectum, pyramide triedra.
Wall. ſyſt. min. 1. *p.* 142. *n.* 6. 9. Spatum cryſtalliſatum triangulare.
β) cryſtallis inanibus.
γ) pyramidis baſeos angulis truncatis.
δ) pyramidis apice excavato.
ε) pyramide ad apicem altera adhuc aucta.
ζ) cryſtallis imbricatim aggregatis.
Cryſtallus ſubnitriformis ſpatoſa aggregata triſariam imbricata. *Amoen. acad.* 1. *p.* 478. *t.* 16. *f.* 14.
Nitrum ſpatoſum acaule, pyramide triquetra acute imbricata. *Muſ. Teſſ.* 28. *n.* 6.
Habitat in Sueciae (Sahlberg,) Angliae (Derby,) Hercyniae, Saxoniae, Luſatiae, Stiriae, Vicentiae, Hungariae, Temeſiae *fodinis, nunc opacum, nunc pellucidum, utplurimum album, rarius fuſceſcens aut flaveſcens, rariſſime olivaceum, cryſtallis frequentius minutis, nunc latioribus, nunc anguſtioribus, interdum capillaribus, nunc longioribus, nunc brevioribus, aliquando depreſſis, ſparſim vel imbricatim aggregatis, vel in renis aut granorum ſpeciem congeſtis.*

lenticulare. 22. Sp. cryſtallis lentis formam prae ſe ferentibus.
Muſ. Teſſin. 28. *t.* 2. *f.* 1. Natrum lenticulare acaulon.
Habitat in Hercyniae, Thuringiae, Saxoniae, Bohemiae *fodinis, utplurimum album, ſaepe pellucidum, aut nucleo lacteo per corticem diaphanum translucente conſpicuum, cryſtallis interdum cavis, frequenter hexaëdris, interdum ephippii in modum incurvis, ſparſim in cellulas, roſae aut granorum ſphaericorum formam aggregatis.*

granatinum. 23. Sp. dodecaëdrum ex pentagonis conflatum.
Gerh. Mineralſ. p. 49. *n.* 12. Porus granaticus.
Habitat in Angliae, Hercyniae, Saxoniae, Sileſiae, Carinthiae, Hungariae, Temeſiae *fodinis, utplurimum album, rarius flaveſcens, an mera cubici aut dodecaëdri varietas?*

chrysolithinum. 24. Sp. viride prismatibus hexaëdris, utrinque pyramide hexaëdra terminatis. *Werner bergm. Journ.* 1790. 7. *p.* 74. &c. *Romé de l'Isle crystallogr. ed.* 2. *vol.* 2. *p.* 272. Chrysolithe, *Habitat in* Hispania *prope* Carboneira, *subduruin, cum aqua forti parum effervescens in fragmenta indeterminata dissiliens, prunis injectum non lucens, transversim fractum texturam conchaceam referens, ponderis specifici* 3098:1000, *crystallis minutis solitariis intus interdum cavis; an hujus generis?*

II. SCHISTOSPATUM.

Ex terra calcaria, plurimo aëre fixo et aqua constans, cum acidis effervescens.

Lamellosum: lamellis incurvis, parasiticum molle in fragmenta indeterminata dissiliens, leviusculum, attacta pinguiusculum.

In igne crepitans.

fissile. 1. Sch. album.

Syst. nat. I. *p.* 153. *n.* 1. XII. 3. *p.* 48. *n.* 3. Spatum solubile diaphanum fissile album.

Wall. min. 59. *et syst. miner.* 1. *p.* 138. *n.* 2. Spatum lamellosum molle.

Carth. min. 12. Spatum informe molle diaphanum, lamellis minutissimis.

Cronst. miner. §. 10. 2. Spatum lamellosum.

β) Schistospatum lamellis undulatis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 49. *n.* 4. *It. wgoth.* 131. Spatum (undatum) solubile lamellosum undulatum album.

Habitat rarius in Norwegiae (*prope* Königsberg *et* Eger) *et* Saxoniae (*prope* Schwarzenberg) *fodinis*, β) *in sabulo* Daliae suecicae *prope* Köpmanneficell, *fragile, formae communis, ex cinerascente aut rufescente album, nunc opacum, nunc subopacum, rarius diaphanum intus nitens, nitore externo pinguedinem referens.*

12. INO-

12. INOLITHUS. Ex terra calcaria aëre fixo et pauca aqua constans, aqua forti totus cum effervescentia solvendus.

Fibrosus, parasiticus, mollis, leviusculus, in fragmenta indeterminata acutangula dissiliens.

filamentosus. 1. I. fibris parallelis. *Gerh. Mineralf. p.* 52.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 47. *n.* 2. Stirium (marmoreum) diaphanum solubile fibrosum.
It. scan. 121. Alabastrites.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 127. *n.* 6. a. Calcareus figuratus filamentosus.
β) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 184. *n.* 8. *Mus. Tessin.* 76. *n.* 5. Stalactites (stiriaceus) fibris transversis.
γ) *Vandell. diss.* 16. Tophus alter.
Habitat in Russia, Dalecarlia, Scania, Polonia, Marchia, Saxonia, Bohemia, γ) *in* thermis Aponi, *rarius pellucidus, quam diaphanus aut opacus, fibris nunc rectis nunc incurvis, nunc longioribus nunc brevioribus, nunc angustioribus nunc latioribus, ut radios fere dixeris, albus, interdum flavescens aut fuscescens, rarius caeruleus, nonnunquam alia corpora quasi cortice obducens.*

acerosus. 2. I. fibris fasciculatis. *Gerh. Mineralf. p.* 53. *n.* 3.
Habitat in Hungariae (Schemniz) *fodinis, albus, interdum flavescens, luteus, ex luteo fuscus, vel carneus.*

stellaris. 3. I. fibris stellatim divergentibus, formae communis.
Gerh. Mineralf. p. 52. *n.* 2. Inolithus radians.
Habitat in Marchiae *calcariis montibus*, Bohemiae *et frequens in* Hungariae *fodinis, albus, interdum flavescens aut cinereus.*

Flos ferri. 4. I. ramulosus, fibris stellatim divergentibus.
Syst. nat. I. *p.* 191. *n.* 3. XII. 3. *p.* 183. *n.* 4. *Scop. hydrarg.* Stalactites marmoreus ramulosus.
Carth. mineral. 71. Ferrum mineralisatum ramosum album, ramis erectis acuminatis glabris nitentibus.

Waller. miner. 244. *n.* 1. Minera ferri alba germinans.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 388. *n.* 9. d. Stalagmites coralloideus.
Habitat, quamvis ferri expers, aut certe inops, ferri mineris utplurimum insidens, potissimum in ferrifodinis Heidenheimensibus Wirtembergiae, Eisenerzensibus Stiriae, Hüttenbergensibus Carinthiae, *etiam in* Schemnizensibus Hungariae, *utplurimum niveus, interdum flavescens.*

13. STALACTITES.

Ex terra calcaria, aëre fixo et aqua conflatus, ex aqua in aëre praecipitatus.
Diaphanus, intus inconspicuus, in fragmenta indeterminata dissiliens, in crustas concentricas secedens.
In aedificiis, inprimis subterraneis, et antris, potissimum calcariorum montium obvius.

Spatosus. 1. St. pendulus intus lamellosus diaphanus.
Syst. nat. I. *p.* 191. *n.* 5. XII. 3. *p.* 184. *n.* 7. *Mus. Tessin.* 78. *n.* 6. Stalactites marmorea spatosus solidus.
Cronst. miner. §. 12. 2. Stalactites solidus, particulis spatosis.
Carth. miner. 13. Spatum molle ex aqua deltillante generatum.
Habitat in antro Baumanni Hercyniae, Nebelloch Wirtembergiae, Adrianopoli, *prope* Rothomagum *in* Normannia &c. *varias formas indutus.*

Stiria. 2. St. pendulus concentrico-crustosus.
Wall. miner. 329. Porus aquae stillatitius in aëre sub stillicidio concretus pendulus.
Wall. syst. miner. 2 *p.* 386. *n.* 8. Stalactites calcareus stillatitius sub stillicidio concretus pendulus.
α) cylindricus.
a) inanis s. fistulosus.
b) solidus.

a) Pria-

α) Priapolithus. *Marcorelle act. Paris. peregr.* 7. *n.* 4.
Calites, Phalloides. *Wall. syst. miner.* 2. *p.* 601. *n.* 1. f.
b) Stalactites fungiformis. *Wall. syst. min.* 2. *p.* 388. *n.* 9. c.

β) conicus.
a) inanis s. fistulosus.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 190. *n.* 18. Tophus (turbinatus) calcarius turbinatus multicorticatus interne imbricatus.
Cronst. miner. §. 12. d. Stalactites conis concretis excavatis.
b) apice perforatus.
Syst. nat. I. *p.* 191. *n.* 2. XII. 3. *p.* 183. *n.* 2. *Mus. Tessin.* 76. *n.* 2. Stalactites (stillatitius) cretaceus tunicato-crustaceus, apice perforato natroso.
Cronst. miner. §. 12. b. Stalactites coniformis perforatus.
c) solidus.

γ) alius nunc magis teretis nunc magis compressae formae, referens v. g. radices.
a) zedoariae.
b) ireos florentinae.
c) zingiberis, Zingiberites.

Habitat in aedificiorum *partibus et generibus, ex lapidibus calcariis aut cum caemento calcario exstructis, in antris montium calcariorum, in quae aqua stillat, etiam in* fodinis *stratis calcareis propinquis* e. gr. *prope* Helsingburg Scaniae, *prope* Osterwalde Saxoniae *inferioris, in antro* Baumanni, *prope* Eula, Branick *et* Kosors Bohemiae, *ad salinas* Austriae *superioris, prope* Rodnan Transilvaniae, *in* Tyroli, *prope* Stuttgardiam *et in antro* Nebelloch Wirtembergiae, *prope* Befort Sundgaviae &c. *utplurimum albus, interdum griseus, fuscus aut flavescens, intus inconspicuus.*

Stalagmites. 3. St. sessilis faciebus sphaericis conspicuus.
Wall. syst. miner. 2. *p.* 387. *n.* 9. Stalactites calcareus post stillicidium, figura globosa, botryitica vel alia concretas.

α) globulosus.
a) globulis sejunctis.
b) globulis geminis conjunctis. Orchiti. *Wall. syst. miner.* 2. *p.* 601. *n.* 1. g.

β) nodulosi.
Bellaria lapidea, Confetto di Tivoli.

γ) reniformes.

δ) mammillares.

ε) Carpolithi *multi.*

 ζ) Sta-

ζ) Stalactitae brassicam cauliflorum referentes.
γ) Chiriti.
ι) Sceliti.

Habitat in fundo antrorum *et* fodinarum *in* montibus *praesertim* calcariis exsculptarum, α) *frequens prope* Turrick *ad* montes Carpathicos, β) *frequens circa* Tiburtium.

solidus. 4. St. sessilis solidus.

Syst. nat. I. *p.* 191. XII. 3. *p.* 183. *n.* 3. *Mus. Tessin.* 76. *n.* 4. *Schreb. lith.* 94.

Cronst. min. §. 12. c. Stalactites figura incerta.

Daubent. act. Paris. 1754. Albâtre calcaire.

Habitat Adrianopoli *in* antro Baumanni *aliisque ejus generis*, *in* Saxonia (*prope* Annaberg,) Bohemia, Stiria, Wirtembergia *diaphanus*, *polituram admittens quasi pinguiusculam*, *lacteus*, *venis*, *striis*, *maculis rubris*, *roseis*, *flavis*, *fuscis*, *cinereis varius*, *cinereus*, *ruber*, *flavus*, *fuscus*, *raro caeruleus*.

14. PISOLITHUS.

Ex terra calcarea, paucissima arena et ferri calce, aëre fixo et aqua constans.

Molle, subopacum, intus inconspicuum, in fragmenta indeterminata dissiliens, in grana sphaerica secedens.

Texturae concentrice lamellosae.

Prope thermas obvius.

carolinus. 1. Pisolithus.

Syst. nat. I. *p.* 189. *n.* 2. Tophus calcareus thermarum.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 189. *n.* 14. Tophus (Oolithus) calcarius globulis pisiformibus crustatis congestus.

Cronst. miner. §. 12. 1. a. Stalactites testaceus globosus.

Worm. mus. 52. Pisa carolina.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 384. *n.* 7. a. Oolithus majoribus globulis, pisi magnitudine.

Habitat prope thermas Carolinas Bohemiae, *in* Silesia, Hungaria, *amplum in* Bohemia *stratum constituens*, *ex flavescente albus*, *ut tamen aliquando in fuscum inclinet*, *rarius reniformis*, *singulis globulis incluso nuclei loco arenae granulo*.

15. MAR-

15. MARMOR. Ex terra calcaria, aëre fixo et aqua conflatum.

Duriusculum, macrum, formae communis leviusculum, integros montes, vel magnam eorum portionem constituens, aut vagum.

Igne in calcem vivum abiens, acidis cum effervescentia magnam partem solubile.

Hammites. 1. M. opacum inconspicuum compactum in granula rotunda ex minoribus globulis aggregata secedens.

Rogenstein. *Syst. nat.* I. *p.* 151. *n.* 2. XII. 3. *p.* 43. *n.* 12. *Schreb. lith.* 17. Marmor granis globosis crustatis confertissimis.

It. gotl. 266. Oolithus.

Vogel miner. 256. Pisolithus.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 383. *n.* 7. Stalactites calcareus globularis minoribus globulis crustaceis sine basi concretus.

β) Oolithus, Phacitas, globulis magnitudine ovorum piscium.

γ) Cenchrites, globulis magnitudine seminum milii.

δ) Meconites, globulis magnitudine semina papaveris aequantibus.

Habitat in montibus stratariis Gothlandiae, Saxoniae, Thuringiae, Ducatus Brunsvicensis, Galliae, Helvetiae, *ampla utplurimum et in eodem monte plura strata constituens, obscure cinereum aut fuscum, aut ex utroque colore mistum, rarius subopacum, fragmentis, in quae dissilit, setis obtusangulis, granis, in quae secedit nunc majoribus, nunc minoribus, rarius animalium partium vestigia continens.*

granulare. 2. M. subopacum lamellosum intus micans duriusculum in grana sponte secedens, polituram non admittens.

Syst. nat. I. *p.* 152. *n.* 6. XII. 3. *p.* 41. *n.* 6. Marmor (rude) particulis granulatis micantibus.

Waller. min. 39. Calcareus particulis scintillantibus.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 122. *n.* 2. Calcareus granularis densus, particulis micantibus immixtis.

Cronst. miner. § 8. Lapis calcareus particulis granulatis.

Carth. min. 22. Calcarius rudis micans nitorem assumens.

Wolt. min. 19. Calcarius lapis amorphus rudis dictus polituram non admittens.

Coſt. foſſ. 152. Saxum calcareum ſcintillans albidum.

Gerh. Mineralſ. p. 40. *n.* 4. Marmor Piperites.

Habitat in montibus ſimplicibus, antiquioribus, *quorum partem ſaepe potiorem, aut ampliſſima ſtrata conſtituit, nunquam vivorum corporum veſtigia includens, granis nunc majoribus, nunc minoribus albidum, cinereum, atrum, fuſcum, rubrum, flaveſcens aut variegatum, lamellis rectis, ſolo argilloſo emendando, aedificiis exſtruendis, viis plateisque ſternendis, calci urendae, quam tamen rarius bonam largitur, et fundendis ferri mineris inſerviens.*

micans. 3. M. diaphanum album lamelloſum intus micans duriuſculum in grana ſubtilia ſponte ſecedens, polituram admittens.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 42. *n.* 7. Marmor particulis ſpatoſo-ſquamoſis.

Waller. miner. 40. Calcareus particulis diſperſis.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 124. *n.* 4. a. *et p.* 120. *n.* 8. a. Calcareus particulis ſpathoſis diſperſis planis irregulariter diſpoſitis nitentibus et Marmor unicolor album.

Cronſt. miner. §. 9. 2. 3. Lapis calcareus particulis ſquamoſis ſ. ſpathoſis.

β) Marmor (tardum) particulis ſubimpalpabilibus, album diaphanum. *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 41. *n.* 5.

γ) Marmor (decuſſatum) particulis oblongis depreſſis decuſſato-ſparſis. *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 42. *n.* 8.

Syſt. nat. I. *p.* 152. *n.* 7. Marmor ſolubile particulis micantibus radiantibus.

δ) Marmor (aceroſum) particulis oblongis aceroſis longitudinaliter ſparſis? *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 42. *n.* 9.

ε) Pietra elaſtica. *Ferber Brief. a. Welſchland. p.* 110.

Habitat in montibus ſimplicibus antiquioribus, *ampliſſima in his ſtrata conſtituens, omni vivorum corporum veſtigio orba in* Finnia, Dalecarlia, Gothia *orientali*, Walsmannia Sueciae, *in* Saxonia *prope* Crotendorf, Neudorf, Ehrenfriedensdorf, *in* Haſſia *prope* Hochſtetten, *in* Franconia *prope* Wonſiedel, *in* Bohemiae *ferrifodinis* Presnizenſibus, *in* Temeſiae *cuprifodinis*, *in* Tranſilvania, Carniolia, Auſtria *prope* Traunſtein, *in* Tyroli, *in* Helvetia, *in montibus* Pyrenaeis *prope* Loubie, *in* Hetruria *prope* Seravezza *et* Montagnucha, *olim prope* Carrara, *et in inſulis* Paros *atque* Antiparos, *rarius in uſtrinis adhibitum, frequen-*

quentius ab antiquissimis jam temporibus statuis et elegantioribus aedificiorum partibus, artis ope interdum coloribus variis tinctum pictumque, non raro quartzi grana immixta sibi habens, ut non effervescet modo tardius, sed ad chalybem scintillet.

squamosum. 4. M. granulare denso intime mistum.

Cronst. miner. §. 9. 1. Lapis calcareus particulis squamosis rudioribus.

Nose orograph. Br. Siebeng. 2. *p.* 4. schuppichte Kalkstein.

Habitat Garpenbergae *et in* Finnia Sueciae, *album, vel ex rufescente flavum, montium simplicium partem saepe praecipuam constituens, corporum vivorum vestigiis privum, calcem praebens non optimae notae.*

porosum. 5. M. poris pertusum inconspicuum opacum, polituram non admittens.

α) Marmor (Filtrum) poris pertusum aquam distillans. *Gerh. Mineralf. p.* 40. *n.* 5.

Habitat in Marchiae *lapidicinis* Rüdersdorfiensibus.

β) Marmor spongiosum. *Essai de mineral. des monts pyren.*

Habitat in montibus Pyrenaeis *ad montem* Loarde, *et in terra* Bearn.

γ) Marmor exesum. *Born ind. foss.* 2. *p.* 77.

Habitat prope Idriam Carnioliae.

δ) Marmor cellulosum. *Born ind. foss.* 2. *p.* 77.

Habitat in Alsatia *et* montibus Giganteis Bohemiae. *Pori ex pyrita olim innidulante, fatiscente, atque eluto.*

margodes. 6. M. densum inconspicuum subopacum, polituram non admittens, fragmentis convexis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 41. *n.* 4. Marmor (fissile) particulis subimpalpabilibus fissile albidum.

Waller. Syst. miner. 1. *p.* 353. *n.* 3. Margodes facie marmorea, particulis subtilissimis, polituram admittens, dendriticus.

Gronov. supell. 99. 102. Schistus pallido-albus s. Marmor pappenheimense.

Cost. foss. 169. Schistus calcareus flavo-albidus.

Habitat in montibus stratariis, *frequens potissimum in* circulorum Germaniae Bavarici, Franconici *et* Suecici confluxu, *ex flavescente vel rufescente albidum, paucula argilla inquinatum, crebro spati venis diaphanis exaratum et arbuscularum imaginibus pictum, non raro piscium et can-*

erorum aquas dulces inhabitantium, rarius teſtaceorum veſtigiis impreſſis condecoratum, ampla ſtrata in tabulas findenda conſtituens.

ſtratarium. 7. M argilla inquinatum humeſcens in igne crepitans, ex ſtratis horizontalibus conflatum.

Syſt. nat. I. *p.* 151. *n.* 4. XII. 3. *p.* 42. *n.* 10. *Muſ. Teſſ.* 12. Marmor particulis argilloſis, fragmentis horizontalibus.

Coſt. foſſil. 155. Saxum rubrum ſplendidum duriſſimum.

Gerh. Mineralſ. p. 40. *n.* 3? Marmor zonatum.

It. oel. 51. *it. ſcan.* 107. Alwarſten.

It. wgoth. 21. c. Taelgſten.

Habitat in Oelandia *rupeſtri*, Scania, Kinnekulle Sueciae *monte, rimis horizontalibus et perpendicularibus fiſſum, petrefactis ſcatens, ſtratis ſuperioribus inferiora duritie ſuperantibus.*

florentinum. 8. M. argilla inquinatum opacum denſum polituram admittens, pictura rudera aedificiorum referens.

Syſt nat. XII 3. *p.* 41. *n.* 3. Marmor particulis impalpabilibus opacum compactum poliendum flavicans.

Waller. ſyſt. min. I. *p.* 133. *n.* 10. a. Marmor pictorium regiones vel urbes deſolatas repraeſentans.

Coſt. foſſ. 183. *n.* 18. Schiſtus florentinus variegatus, regiones deſolatas et aedificiorum rudem affabre prae ſe ferens.

Calc. muſ. 419 *Linck. oryct.* 14. *Lang lap. fig.* 33. *Baier oryct.* 44. *Myl. ſaxon.* I. *p.* 17. *Scheuchz. muſ.* 98. 248. Marmor florentinum.

Imper. nat. l. 24. *c.* 24. Marmor de monte Sinai.

Habitat in Italia *media, monte* Viennenſi Leopoldi, *monte* Sinai, *ex flaveſcente cinereum, picturis utplurimum fuſcis.*

nobile. 9. M. ſubopacum denſum textura feſtucas referens, polituram egregiam admittens, coloris altioris.

Syſt. nat. I. *p.* 152. *n.* 8. XII. 3. *p.* 40. *n.* 2. *Muſ. Teſſ.* 10. *n.* 1. Marmor ſolubile, particulis impalpabilibus raſilibus, et Marmor particulis ſubimpalpabilibus opacum compactum poliendum.

Wall. miner. 45. *ſyſt. miner.* I. *p.* 129. *ſqq. n.* 8. 9. 11. *Cronſt. miner.* §. 7. Marmor.

Wolt. min. 19. Marmor polituram admittens.

Carth. miner. 23. Calcareus ſubtilis nitorem aſſumens, eleganter coloratus.

α) M.

unicolor. α) M. colore unico aequabili. *Wall. syst. miner.* 1. *p.* 129. *n.* 8.
a) *rufum.* Numidium.
b) *carneum.*
c) *rubrum.*
d) *cinnamomeum.* Marmo canello.
e) *flavum.* Phengites.
f) *pallidum.* Polombino antico.
g) *caesium.* Bardiglio. Venetum. *Cost. foss. p.* 193. *n.* 10.
h) *caeruleum.* Chium et Narbonense.
i) *viride.* Verdello. *Cost. foss. p.* 199. *n.* 13.
k) *lividum.* Pardalium.

β) variegatum. *Waller. min. syst.* 1. *p.* 131. *n.* 9.
a) *fasciatum.*
b) *striatum.*
c) *lineatum*, Marmo scritto.
d) *venosum.*
e) *colore altero sensim in alterum diffluente*, Marmo mischio.
f) *maculosum*, Brocatello.
g) *ocellatum* e. g. Occhio di pavone.
h) *punctatum.*
i) *irroratum*, Marmo polveroso.
α) *album*, africanum.
β) *nigrum*, canariense.
γ) *luteum*, Porta santa.
δ) *purpurascens*, Lesbium.
ε) *viride*, Lacedaemonicum. *Cost. foss. p.* 199. *n.* 7.

Habitat ineffabili colorum et picturarum varietate in montibus stratariis, potiorem montium rupiumque calcariarum recentiorum constituens, petrefactis potissimum marinis, et inprimis testaceis refertissimum, ut ex his natum esse sole clarius pateat, ustum, calcem largiens eximium, alias a multis retro seculis sculptoriae artis princeps materia, et nobilioribus aedium domuumque partibus inserviens.

vulgatum. 10. M. subopacum densum textura festucas referens, coloris vilioris.

Waller. syst. min. 1. *p.* 119. *n.* 1. Calcareus solidus particulis impalpabilibus et indistinctis.

Habitat cum nobili, vix nisi colorum minori varietate et elegantia distinctum, et ejusdem originis, calci vivae urendae potissimum inserviens.

11. M.

fissile. 11. M. opacum densum ex stratis tenuioribus compositum.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 39. *n.* 12. Schistus (effervescens) scriptura cana, fuscus effervescens.
Vogel miner. p. 150. *n.* 6. Schistus calcareus.
Pott. Lithogaogn. 1. *p.* 44. Fissilis calcareus.
Habitat in Suecia, Anglia, Hispaniae *monte* Calpi *prope* Gibraltar, *nunc unicolor griseum aut fuscum, nunc bicolor, stratis alternis albis, rufescentibus, fuscis, griseis, nigris aut virescentibus.*

strumosum. 12. M. argilla inquinatum in sphaeras cavas intus crystallinas secedens.
Syst. nat. I. *p.* 151. *n.* 3. *Mus. Tessin.* 12. Marmor solubile, fragmentis subrotundis.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 43. *n.* 11. Marmor particulis argillosis, aetitis crystallinis sparsis.
It. wgoth. 21. 28. Gorsten.
Habitat in Sueciae *monte* Kinnekulle, *pluvio tempore humescens, an distincta hujus generis species?*

16. SUILLUS.

Ex terra calcaria, aëre fixo bitumine et pauca aqua conflatus.
Tritus foetorem urinosum spirans.
Acidis fere totus cum effervescentia solubilis.
Igne in calcem vivam egregiam abiens.

marmoreus. 1. S. opacus densus ater polituram egregiam admittens, fragmentis subconvexis.
Syst. nat. I. *p.* 168. *n.* 7. XII. 3. *p.* 111. *n.* 9. *α. Mus. Tess.* 42. *n.* 4. Bitumen marmoreum foetidum compactum.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 40. *n.* 2. *β.* Marmor nobile nigrum.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 130. *n.* 8. b. Marmor unicolor nigrum.
Cronst. miner. §. 23. A. Terra calcarea phlogisto simplici mixta solida particulis impalpabilibus.
Vog. min. p. 107. Lapis suillus.
Cost. fossil. 186. Marmor nigrescens.
Habitat in montibus stratariis e. g. Sueciae, Belgii, Thuringiae, Franconiae, Bohemiae, Silesiae, *petrefactis corpori-*

poribus ſaepe refertiſſimus, intus inconſpicuus, in fragmenta indeterminata diſſiliens, pavimentis, monumentis ſepulcralibus, aliis artis ſculptoriae operibus inſerviens, egregium calcem praebens.

ſchiſtoſus. 2. S. opacus denſus fiſſilis, fragmentis planis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 40. *n.* 1. Marmor (ſchiſtoſum) particulis impalpabilibus, nigrum, ſcriptura alba.

It. ſcan. 121. 143. 148. 156. Flisſten.

Gerh. Mineralſ. p. 52. Dyſodes (fiſſilis) textura terrea granulata.

Gron. ſuppl. 10. *n.* 7. 8. Schiſtus fuſcus fragilis, Lapis ſolinus, qui ferro attritus urinam ſolium redolet.

Coſt. foſſ. 172. Schiſtus fuſco-cinereus Lapis ſuillus dictus.

Habitat e. g. *in* Sueciae, Sileſiae, montibus ſtratariis, *lithanthracum frequens comes, ſilicum, aliarumque plantarum potiſſimum aquaticarum, etiam piſcium imaginibus impreſſis non raro ornatus, nunc niger, nunc ex flaveſcente fuſcus aut cinereus, nunc ſabellinus.*

lamelloſus. 3. S. textura lamelloſa.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 111. *n.* 9. *β. γ. δ.*

Gerh. Mineralſ. p. 54. *n.* 3. Dyſodes (ſpathoſus) textura lamelloſa.

Cronſt. §. 23. B. C. D.

Waller. ſyſt. min. 1. *p.* 144. *n.* 7. a. Spathum frictione foetidum micans.

Habitat in Sueciae, Thuringiae *montibus calcariis, paraſiticum, atrum vel fuſcum, rarius ochroleucum, lamellis nunc majoribus, nunc minoribus.*

cryſtallinus. 4. S. pyramidibus hexaedris elongatis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 111. *n.* 9. E. *It. wgoth.* 21. Bitumen ſuillum cryſtallinum.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 86. *n.* 8. Nitrum (ſuillum) lapidoſum ſpatoſum ſedecaedrum foetidum.

Act. Stockh. 1759. *p.* 26. Lapis ſuillus.

Wall. miner. 59. *n.* 1. *ſyſt. miner.* 1. *p.* 147. *n.* 7. b. Lapis ſuillus priſmaticus.

β) cryſtallis divergentibus.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 144. *n.* 7. c. Lapis ſuillus radiatus.

γ) cryſtallis in ſphaeram aggregatis.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 144. *n.* 7. d. Lapis ſuillus ſphaericus.

Cronſt. miner. §. 22. 1. E.

Habitat in Sueciae *terris*, Weſtrogothia, Oelandia, *in* Iageia.

17. TRE-

17. TREMOLITES. Ex terra calcaria, plurima terra ſilicea, pauca magneſia, aqua et aëre fixo conflatus.

Radiatus, duriuſculus, nitens, fragilis, acu attritus in tenebris lucem ſpargens.

Aqua forti cum aliqua effervescentia ex parte ſolubilis.

Hoepfneri. 1. TREMOLITES. *Ferber Brief. mineralog. Innhalts &c. p. 22.*
Habitat in valle Tremola *ad montem* S. Gotthardi Helvetiae, *utrum diſtincti generis? an cum ſtellari potius conjungendus? aut zeolitho adſcribendus?*

18. STELLARIS. Ex terra calcaria, pauciori ſilicea, pauca aqua et ferri calce compoſitus.

Stellatim fibroſus, ſericei nitoris mollis, paraſiticus.

Igne facile cum ebullitione fundendus.

Aqua forti cum effervescentia ex parte ſolubilis.

Tranſilvaniae. 1. STELLARIS. *Fichtel et Bindheim Schrift. berl. Naturf. 3. p. 442. &c.*
Habitat prope Unterſchebeſch Tranſilvaniae *in marmore micante duriori albus aut thalaſſinus; an zeolithi ſpecies?*

19. HU-

19. HUMUS. Ex terra calcaria, pauciori ſilicea, inflammabili, aëre fixo et ferri calce compoſita.

Ex corporibus animalibus et vegetabilibus putredine diſſolutis ſuperſtes.

Levis, friabilis, aquam imbibens, ſed non retinens, macra, ſcabra, humida, coloris obſcurioris.

Cum aqua forti effervescens; igne leniori in cinereo, fortiori in vitrum ſpumidum abiens.

animalis. 1. H. impalpabilis aquam avidiſſime imbibens, rudis vix, uſta ſatis ſenſibiliter cum aqua forti effervescens.

Syſt nat. I. *p.* 209. *n.* 8. 9. XII. 3. *p.* 212. *n.* 14. Humus animalis impalpabilis.

Waller. miner. 7. *n.* 1. *ſyſt. miner.* 1. *p.* 23. *n.* 8. a. Humus animalis terrificata.

Cronſt. §. 246. Humus diverſorum animalium.

Habitat in coemiteriis *ex animalibus putrefactis ſuperſtes, alba, vel cinerea, leviſſima, lacuſtri fertilior.*

daedalea. 2. H. fuſca ſubtiliſſima.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 209. *n.* 1. Humus vegetabilis impalpabilis fuſca.

Habitat paſſim *et* ubivis, *ex fimo animalium potiſſimum nata, adeo ſubtilis, ut cum aqua per pannum et chartam griſeam tranſeat, optimum ideo plantarum plurimarum hortenſium alimentum et ſolum.*

ruralis. 3. H. humectata atra, ſicca cineraſcens.

Syſt. nat. I. *p.* 209. Humus vegetabilis communis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 209. *n.* 2. Humus vegetabilis perfecte pulveriſata atra.

Wolt. min. 11. Humus nigreſcens hortorum.

Waller. min. 1. Humus atra communis.

Waller. ſyſt. min. 1. *p.* 13. *n.* 1. *Cronſt. miner.* §. 293. 3. Humus atra.

Carth. miner. 53. Humus pura.

Habitat

Habitat ubique ex vegetabilibus in ſicco loco ſenſim putrefactis ſuperſtes, plantarum communis matrix, hortenſibus fertiliſſimum ſolum praebens.

paupera- ta. 4. H. aquam cito dimittens, ſicca farinoſa.
Syſt. nat. XII. 3. n. *p.* 209. *n.* 3. Humus vegetabilis ſubfarinoſa.
It. wgoth. 240. Räkjord.
Habitat in ericetis, *plantis utilibus plurimis funeſta, et ſiccis potiſſimum annis inviſa agriculis; ſicca enim adeo levis, ut a vento abigatur.*

alpina. 5. H. fuſca particulis majoribus.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 210. *n.* 5. Humus vegetabilis groſſe pulveriſata fuſca.
Habitat in alpibus *vulgatiſſima, alpinis ſtirpibus egregie conducens, aliis minime.*

effervef- cens. 6. H. ab aqua abſorpta diutius retenta intumeſcens.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 210. *n.* 4. Humus vegetabilis aceroſa, ſicco friabilis.
It. wgoth. 240. Humus ſpongioſa.
Habitat paſſim in ſubhumidis, *an ex radicibus in pulverem fatiſcentibus orta? ſerius exſiccanda, horticolis et agricolis inviſa, cum tempore vernali a gelu nocturno aeſtuque diurno attollatur, et pullulantes plantas ejiciat atque eradicet, ut pereant.*

Lutum. 7. H. leviſſima non combuſtilis, humida nigra.
Syſt. nat. I. *p.* 209. *n.* 3. XII. 3. *p.* 210. *n.* 7. Humus vegetabilis aceroſa paludum.
Carth. miner. 53. Humus limoſa aquatica.
Wolt. miner. 11. Humus atra paluſtris.
Waller. miner. 5. Humus vegetabilis lutoſa.
Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 19. *n.* 5. Humus aceroſa paluſtris.
Cronſt. miner. §. 293. B. 2. Humus lacuſtris.
Habitat in paludibus *ſub aqua, e plantis paluſtribus ſenſim corruptis nata, adeo levis, ut aquae agitatae diu inhaerent, ſolo arenaceo corrigendo conducens.*

martialis. 8. H. colore friabili tincta.
Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 16. *n.* 2. Humus colorata martialis.

Ludw.

Ludw. de terr. muſ. Dresd. p. 164. Humus ochia martiali tincta.

Carth. miner. 53. Humus metallica aut ſemimetallica.

damaſcena. β) Humus ochraceo rufa vegetabilis. *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 211. *n.* 10.

Waller. miner. 8. Humus rubra.

tinctoria. γ) Humus vegetabilis atro-tinctoria paludum. *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 211. *n.* 8.

Coſt. foſſil. 89. Ochra nigra argillacea.

Habitat nunc flaveſcens, nunc ex flavo fuſca, nunc rubella, nunc purpurea, colores hos ferri calci debens in Suecia, β) *in* Anglia, Germania, Syria, γ) *in* Smolandiae *et* Scaniae *paludibus et alnetis, haec ruſticis ad veſtimenta lanea atro colore imbuenda adhibita.*

picea. 9. H. atra, exſiccatione conſolideſcens. *Hiſcan.* 194. 256.

Habitat in Scaniae *interdum agris, proprium colendi modum requirens.*

muriatica. 10. H. fuſca, ſaporis ſalſi.

Syſt. nat. XII 3. *p.* 205. *n.* 20. Argilla mixta margacea effervescens fuſca muriatico-ſalſa.

Cronſt. miner. p. 125. Terra e palaeſtina.

Habitat in Deſerto mari rubro *confini*, Aegypto, Syria.

20. MARGA.

Ex terra calcaria et argilla, utplurimum quoque terri calce compoſita.

Mollis, opaca, formae communis, intus terrea, levis, ut cum aqua vulgari agitando miſceri queat, in montibus ſtratariis obvia.

Aqua forti cum effervescentia ex parte ſolubilis.

Igne induranda, et fortiori in vitrum fundenda.

terrea. 1. M. friabilis macra ſubaſpera.

Syſt. nat. I. *p.* 206. *n.* 2. Creta argillacea fiſſili-friabilis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 204. *n.* 17. Argilla mixta pallida acido effervescens.

Cronſt. miner. 26. Marga friabilis.

Carth. min. 6. Argilla rudis calcaria igne indureſcens.

α) *Waller. miner. p.* 15. *n.* 2. Marga argillacea, pinguedinem imbibens, calore indurabilis.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 69. *n.* 1. Marga argillacea lubrica friabilis plaſtica.

β) *Waller. miner. n.* 26. Marga fullonum ſaponacea lamelloſa.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 71. *n.* 2. Marga argillacea compacta arida, particulis ſubtiliſſimis pura.

Carth. miner. p. 7. *n.* 1. Smectis ſubtilis arida cum acidis effervescens.

γ) *Waller. ſyſt. miner.* 1. *p.* 72. *n.* 3. Marga cretacea inquinans.

δ) *Waller. miner. n.* 27. Marga in aëre deliqueſcens, pinguefaciens.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 72. *n.* 4. Marga arenaſea, particulis arenaſeis mixta, arida, deliqueſcens, pinguefaciens.

Habitat paſſim per ſtrata, in Europa, *tenax, coloris varii ſiccatione expalleſcens, cruda cum aqua ſpumeſcens, non uſtulata, agris fertiliſſima, cum ſiccata non induretur, nec radiculas comprimat, ſed friabilis evadat et aquae auctumno potiſſimum ſtagnantis acidum abſorbeat; et ad fluxum minerarum ferri facilitandum adhibita; interdum a mica innidulante micans, aut gipſi particulis vel arenae (δ) granulis inquinata, ab his aſpera et igne in vitrum pellucidum tranſiens, incruſtandis vaſis argillaceis aptiſſimum; rariſſime metallis aliis praegnans praeter ferrum, cujus calce facta quoque uſtione adhuc tingitur, dominante ceterum modo (γ) terra calcaria, adeo interdum, ut calx, quamvis non optimae notae, ex ea uri queat, modo (α. β) argilla, ut lubrica ſit attactu, et parando tartari cremori aut depurando ſaccharo, fullonum uſui, nonnunquam adeo, ut conficiendis fiſtulis tabacariis et vaſis myrrhinis, quae fayance audiunt, adhibeatur.*

nilotica. 2. M. farinoſa ſubfuſca, uſtulata cinerea, humo miſta.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 205. *n.* 19. Argilla mixta humo ſubfuſca effervescens non inquinans.

Muſ. Teſſin. 110. Argilla ſubfuſca.

β) *Waller. min. p.* 31. Marga fuſoria vitrificationem admittens.

Waller. ſyſt. min. 1. *p.* 75. *n.* 6. Marga farinacea mollis non cohaerens.

Habitat

Habitat in Aegypti *agris a* Nili *aquis recedentibus relicta, fertilissima, β) in* Uplandia Sueciae *poliendo non lubrica.*

fatiscens. 3. M. mollissima fissilis cinerascens in aëre fatiscens.

Syst. nat. I. *p.* 154. XII. 3. *p.* 38 *n.* 8. *Mus. Tess.* 16. *n.* 5. Schistus (margaceus) scriptura rubra.

Cronst. miner. §. 27. Marga indurata aëre fatiscens.

Waller. syst. miner. I. *p.* 73. *n.* 5. Marga indurata fissilis friabilis aëre fatiscens.

Habitat per strata jam crassiora jam tenuiora, saepe inter strata calcaria intermedia, in Suecia, Germania, Helvetia, *agris perinde proficua, ac terrea, in flavescentem, virescentem, caerulescentem, rufum colorem interdum vergens.*

porosa. 4. M. indurata porosa ex aquis praecipitata in fragmenta indeterminata dissiliens.

Syst. nat. I. *p.* 189. *n.* 5. XII. 3. *p.* 186. *n.* 1. Tophus (Ludus) glareoso-argillaceus polymorphus.

Waller. miner. 331. Porus aqueus solidus sub aqua minus s. non fluente deposita materia concretus.

Waller. syst. miner. 2 *p.* 394. *n.* 17. Tophus solidus margaceus, sub aqua minus vel non fluente deposita materia concretus.

Cronst. miner. §. 28. A. Marga indurata amorpha.

β) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 190. *n.* 17. Tophus (argillaceus) calcario argillaceus amorphus.

Habitat in Angliae, Sueciae, Germaniae *aquarum, potissimum stagnantium fundo, a multa ferri calce inhaerente ustulando rubescens, ea partim de caussa in ferri ustrinis mineris eliquandis addita, alias albida, aut cinerea.*

schistosa. 5. M. indurata non fatiscens cinerascens texturae schistosae in fragmenta discoidea dissiliens.

Cronst. miner. §. 28. B. Marga indurata stratis continuis.

β) M. schistosa cruda viridis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 37 *n.* 4. Schistus (viridis) scriptura alba effervescens viridis.

de Costa foss. 183. Schistus viridis.

Habitat per strata in Germania, Hetruria, *aedificiis, tectis praesertim, viis quoque publicis adhibita, micae interdum* (Macigno, Pietra di torre) *particulis inspersis micans, cupri calcibus aut mineris innidulantibus nonnunquam foeta, alia quoque fossilia interdum continens, in* Bohemiae *monte* Lusihizensi *forma globosa, et adeo columnari obvia.*

bitumino-ſa. 6. M. indurata non fatiſcens nigra pinguiuſcula intus nitidula texturae ſchiſtoſae in fragmenta diſcoidea diſſiliens.

Syſt. nat. I. *p.* 179. *n.* 9. *Schreb. lith.* 63. *Inſt. min.* 92. Cuprum ſchiſti.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 145. *n.* 11. Cuprum (ſchiſtoſum) matrice ſchiſtoſa.

Waller. miner. 281. Minera cupri lapidi fiſſili inhaerens.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 292. *n.* 18. Cuprum corroſum vel diverſimode mineraliſatum, ſchiſto inhaerens.

Habitat in montibus ſtratariis Thuringiae, Hennebergiae, Haſſiae, *a bitumine, quo perfuſa eſt, nigra, atque inflammabilis, difficulter fundenda, marinarum plantarum veſtigia impreſſa ſibi ſaepe monſtrans, crebro etiam inmidulans cuprum, rarius nativum, quam calces aut mineras, inter has frequentiſſime pyritaceam, ſaepius piſcis facie indutam.*

anonyma. 7. M. intus micans duriuſcula coloris obſcure ferrei. *de Serviere et Vincent de Villas chem. Annal.* 1784. 2. *p.* 287.

Habitat in Gallia *prope* S. Ambroix, *polituram quodammodo admittens, et ad chalybem parumper ſcintillans, praeter pauxillum terrae ſchiſtoſae, ſulphuris et quartzi,* $\frac{1}{25}$ *ferri,* $\frac{7}{50}$ *argillae, et* $\frac{69}{100}$ *terrae calcariae continens.*

21. MAGNESIATA.

Ex terra calcaria, pauca magneſia nigra, aëre fixo et aqua conſtans.

Duriuſcula, Lamelloſa, ſponte in grana ſecedens.

Ad aërem ſenſim colorem ſuperficiei mutans, tardius, et ſaepe non niſi facta trituratione cum acidis effervescens.

In igne nigreſcens.

granularis. 1. M. ſubopaca, in igne tranquilla, diſſiliens in fragmenta indeterminata, formae communis.

Cronſt. miner. §. 9. C. 1. *α. not.*

Bergm.

Bergm. de min. ferr. alb. §. X. *et de tab. ferrum.* §. XVII. *de Morvaan nov. act. Divion.* 1783. *sem.* 2. *p.* 9. &c.

Habitat passim in Suecia, *prope* Tunaberg, *in* Sudermannia, *in paroecia* Uplandiae Lena, *etiam prope* Brion *in* Burgundia, *marmori squamoso extrinsecus similis, at ustione nigrescens, et* $\frac{2}{5}$ *ponderis sui amittens, et calcem praebens eximiam, arenae parum ferentem et caemento pro pavimentis et aedificiorum partibus sub aqua positis cito indurando aptissimam.*

flexuosa. 2. M. intus nitidula, scriptura cana inquinans, in fragmenta indeterminata dissiliens, lamellis incurvis.

Karst. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 274.

Hoffmann bergm. Journ. 1789. 1. *p.* 191.

Habitat in Hercynia, Saxonia c. gr. *prope* Camsdorf, Scharfenberg, *parasitica, ex rufescente vel cinereo alba.*

spatosa. 3. M. intus nitidula scriptura cana inquinans, in fragmenta rhomboidalia dissiliens, lamellis rectis.

Karst. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 273. &c.

Hoffmann bergm. Journ. 1789. 1. *p.* 189. &c.

α) formae communis.

β) reniformis.

γ) forma crystallorum nitidarum saepe exilium, nunc sparsarum, nunc in series aggregatarum.

a. lentis.

α. communis.

β. ephippium curvatura referentis.

b. rhombi.

α. faciebus planis.

β. faciebus convexis.

c. pyramidis hexaëdrae simplicis acuminatae.

α. plenae.

β. intus cavae.

Habitat in Hercyniae, Saxoniae *fodinis, nunc diaphana, nunc subopaca, rarius opaca, coloris ex cinereo, rubello aut flavescente albi, isabellini, rosei, carnei vel ex fuscescente rubri, in superficie saepe diversi ex flavescente cinerei, vel ex flavescente aut nigricante fusci, non raro cum nitoris metallici specie conjuncti; minore magnesiae nigrae portione, et plenaria fere ferri inopia a ferro spatoso distans.*

22. GYPSUM. Ex terra calcaria et vitrioli acido conſtans.

Leve, molliſſimum, frigidiuſculum.

Cum aqua forti utplurimum non effervescens, igne difficilime liquandum, leniori in pulverem transiens, qui cum aqua non ebullit, ſed cum ea in paſtam ſubactus ad aërem induratur et diſtenditur.

terreum. 1. G. pulverulentum niveum.

Charpent. miner. Geogr. Churf p. 334.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 207. *n.* 6. Calx (Gur) fixa impalpabilis farinoſa.

Waller ſ ſt miner. 1. *p.* 34. Gypſum terreſtre farinaceum.

Cronſtedt miner. §. 14. Terra gypſea pulverulenta.

Baum. miner. 1. *p.* 145. Nihil album foſſile nativum ſpurium.

Habitat v. g. *in* Saxonia *in fiſſuris et ad radicem montium et rupium gypſearum, nunc aquae interventu fere fluida, nunc ſicca, et farinam externa facie mentiens; β) in* Sueciae *paludibus.*

arenaceum. 2. G. granulis ſubdiaphanis albis ſegregatis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 208. *n.* 7. Calx (alabaſtrina) fixa pulvereo granulata ſubaequalis ſubdiaphana.

Schreb. lith. 144. Arena gypſea.

Habitat in Thuringia, *arenam facie externa referens, ex alabaſtro fatiſcente natum.*

Alabaſtrum. 3. G. denſum macrum parum nitens in fragmenta indeterminata diſſiliens, formae communis, polituram admittens.

Syſt. nat. I. *p.* 152. *n.* 11. Marmor fixum particulis arenaceis micantibus.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 45. *n.* 3. Gypſum particulis impalpabilibus, diaphanum.

Waller. min. p. 51. *et ſyſt miner.* 1. *p.* 154. *n.* 1. Gypſum particulis minimis punctis nitens, polituram admittens.

Vog. min. 119. Alabaſtrum.

Carth. miner. 24. Gypſus informis ſubtilis nitorem aſſumens.

Cronſt.

Cronſt. miner. §. 15. A. Terra gypſea indurata ſolida, particulis impalpabilibus.

β) *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 184. *n.* 5. Stalactites (Grignardus) gypſeus ſolidus.

Cronſt. miner. §. 20. 1. Stalactites gypſeus particulis impalpabilibus.

Habitat in Perſiae, Hetruriae, Siciliae, Hiſpaniae, Galliae, Helvetiae, Sueviae, Auſtriae, Franconiae, *terrae* Waldeccenſis, Angliae (Derby) *montibus ſtratariis, in vicinia fontium ſalſorum et ſalis gemmae non infrequens, ad radicem montium* Hercynicorum, *in* Thuringia, Sibiria *integros montes vel ampla ſaltem eorum ſtrata conſtituens, rarius ſemipellucidum vel ſubopacum, utplurimum diaphanum, niveum, ochroleucum, canum, infumatum, ex flavescente cinereum, melleum, carneum, rarius fuſcum, vireſcens aut nigricans, maculis, venis, ſtriis aut faſciis undulatis vel rectis, picturis arbuſcularum et mapparum geographicarum varium, ſaepius ſtalactitae in morem natum, ſtatuis, urnis, aedificiorum partibus nobilioribus internis inſerviens.*

fibroſum. 4. G. macrum fragile fibroſum in feſtucas longas diſſiliens, formae communis.

Syſt nat. I. *p.* 152. *n.* 10. Marmor fixum, filamentis perpendicularibus parallelis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 47. *n.* 1. Stirium (gypſeum) pellucidum fixum fibroſum.

Baum. min. 1. *p.* 204. Inolithus.

Carth. min. 18. Inolithus fragmentis indeterminatis.

Cronſt. min. §. 17. Gypſum fibroſum.

Wall. miner. 49. *et ſyſt. miner.* 1. Gypſum filamentis parallelis compoſitum.

Wolt. min. 18. Spatum gypſeum fibroſum.

β) Stirium (alabaſtrinum) pellucidiſſimum fixum coadunatum. *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 47. *n.* 3.

Waller. miner. 1. *p.* 160. *n.* 6. Gypſum ſolidum pellucidum fibroſum.

γ) Stirium (baſaltinum) obſcurum fixum, ramentis decuſſatis. *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 47. *n.* 4.

Habitat, raro integros montes conſtituens, in Scaniae fodinis aluminaribus, *in* Oelandia, Weſtrogothia, Livonia, Curonia, Thuringia, Franconia, Suecia, Sina e. c. β) *in* Hiſpania *et monte* Jura Helvetiae, γ) *in* Nericia Sueciae, *fibris frequentius flexuoſis, quam rectis, parallelis,*

lelis, quam γ) ſparſis, faſciculatis aut ſtellatis, frequentius unicolor, quam ſtriatum, album et rufeſcens, quam cinereum, carneum aut melleum, uſtione ſemper album, diaphanum, rarius ſemipellucidum, congeneribus purius, hinc modulis, in quos metalla effunduntur, praeprimis aptum.

ſchiſtoſum. 5. G. macrum in fragmenta indeterminata diſſiliens fibroſolamelloſum: fibris brevibus lamellas perpendiculariter ſecantibus.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 161. *n.* 7. c. Gypſum ſtriatum, fibris magis confuſe et quaſi in lamellas congeſtis.

Habitat in Thuringia, Wirtembergia, *album.*

radiatum. 6. G. macrum parallele radiatum in fragmenta indeterminata diſſiliens.

Karſt. Leſk. Mineralkab. I. *p.* 288.

Habitat, radiis nunc anguſtioribus nunc latioribus, prope Coburgum *et in* Comitatu Mansfeldenſi.

uſuale. 7. G. macrum lamelloſum: lamellis utplurimum ſphaericis, in fragmenta indeterminata diſſiliens.

α) intus nitens.

Syſt. nat. I. *p.* 152. *n.* 9. Marmor fixum, particulis difformibus.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 45. *n.* 2. Gypſum particulis arenaceis micantibus.

Vogel miner. p. 118. Gypſum.

Cronſt. miner. §. 16. Gypſum particulis micaceis.

Waller. miner. p. 57. Gypſum particulis parallele pipedis et globoſis concretum.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 157. Gypſum particulis arenaceis micantibus.

β) intus inconſpicuum.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 45. *n.* 1. Gypſum (argilloſum) particulis argilliformibus opacis.

Muſ. Teſſin. 14. *n.* 12. Marmor fixum lamellatum, particulis ſpatoſis.

Carth. min. 24. Gypſus informis rudis, nitorem non aſſumens.

Wolt. miner. 18. Gypſus colore ingrato.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 156. *n.* 2. Gypſum particulis minimis indiſtinctis facie terrea.

Habitat

Habitat in Norwegiae, Livoniae, Poloniae, Sileſiae, Marchiae, Saxoniae, Thuringiae, Hercyniae, Luneburgi, Angliae, Hiſpaniae, Galliae, Sueviae *montibus ſtratariis, integros interdum montes, aut ſtrata eorum praecipua conſtituens, frequens circa thermas et fontes ſalſos, boracitae, rarior metallorum matrix, aut corporum larvatorum, granis, in quae ſponte ſecedit, nunc majoribus, nunc minoribus, adeo laxe interdum cohaerentibus, ut mollis arenarii inſtar leni inter digitos tritu divelli queant, diaphanum, rarius ſemipellucidum, utplurimum inauratum, vel ex flaveſcente aut nigricante cinereum, canum, ochroleucum aut carneum, rarius melleum, ab aqua tranſtillante interdum adeo eroſum, ut fiſtulas referat, uſtum caemento, ſtatuis, modulis, in quos metalla effunduntur, aliis uſibus inſerviens.*

lamellare. 8. G. nitens in fruſta indeterminata diſſiliens formae communis lamelloſum: lamellis incurvis.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 158. *n.* 4. Gypſum lamellare, lamellis inordinatis.

Habitat in Thuringia, Wirtembergia, Hiſpania, *nunc diaphanum, nunc opacum, infumatum, album vel flaveſcens.*

ſpeculare. 9. G. pellucidum album nitens formae communis in fragmenta rhomboidalia ſpecularia diſſiliens, lamelloſum, lamellis rectis.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 159. *n.* 5. Gypſum lamellare pellucidum, lamellis rhomboidalibus.

Cronſt. miner. §. 18. 1. A. Spatum gypſeum diaphanum.

Muſ. Teſſin. 14. Marmor indicum fixum, particulis impalpabilibus pellucidis.

Vog. min. p. 159. Glacies Mariae.

Carth. min. 12. Spatum informe molle, lamellis parallelis aequalibus.

Habitat paraſiticum in montibus ſtratariis, *rariſſime in* ſimplicibus, *crebro in vicinia* fontium ſalſorum *et in* ſaliſodinis, *frequentior paulo minerarum matrix, quam reliquae ſpecies, aqua parumper ſolubile, uſtione pellucidi-tatem exuens, tum caemento, pigmentis a paſtel cognominatis, depurando argento, ſubtilioribus imaginibus et formis inſerviens, interdum in grana majora, rarius in bacillos aut cruſtas ſecedens, bracteis tenuioribus pauliſper tinnitantibus, et tenuiſſimis, in quas divelli poteſt, ſubflexilibus, album.*

glaciale. 10. G. pellucidum album nitens formae communis in fragmenta cuneiformia dissiliens lamellosum: lamellis rectis parallelis.

Syst. nat. I. *p.* 162. *Mus. Tess.* 24. *n.* 3. Selenites spatoso-gypseus cuneiformis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 90. *n.* 8. Natrum lapidosum gypseo-spatosum fusiforme pellucidum.

Cronst. miner. §. 19. *n.* 1. A. Gypsum crystallisatum cuneiforme.

Habitat cum speculari, cui proxime affine, an vere distinctum?

Selenites. 11. G. pellucidum nitens rhombeum lamellosum: lamellis rectis parallelis, in fragmenta rhomboidalia dissiliens. Fig. 17.

Syst. nat. I. *p.* 162. *n.* 1. *t.* 18. *f.* 3. *Mus. Tessin.* 24. *n.* 1. Selenites spatoso-gypseus rhombeus.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 91. *n.* 9. Natrum lapidosum gypseo-spatosum decaëdrum rhombeum.

Amoen. acad. 1. *p.* 475. *t.* 12. *f.* 3. Crystallus gypsea solitaria rhombea hyalina diaphana.

It. oel. 79. *scan.* 121. Sal petrifactum.

Del. pharm. 46. *Aldrov. mus.* 678. *Worm. mus.* 56. *Mus. angl. t.* 21. *f.* 5. 6. *Rumpf. mus. t.* 52. *f.* 1. 12. Selenites. *Waller. miner. p.* 46. *n.* 1. *t.* 1. *f.* 3. *syst. miner.* 1. *p.* 163. *n.* 9. a. *t.* 1. *f.* 14. Gypsum crystallisatum figura rhomboidali.

Habitat cum glaciali *et* speculari, *etiam inter* Scaniae *schistum aluminarem, crystallis nunc majoribus, nunc minoribus, se decussantibus, aut lateraliter inter se connatis, sparsim, fasciculatim, stellatim aggregatis, utplurimum album, rarius flavum.*

tessulare. 12. G. pellucidum album nitens lamellosum: lamellis rectis, in fragmenta rhomboidalia dissiliens cubicum.

α) angulis duobus truncatis. Fig. 29.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 91. *n.* 10. Natrum (pyritiforme) lapidosum spatosum regulare dodecaëdrum.

β) angulis quatuor truncatis. Fig. 16.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 91. *n.* 9. β. Natrum angulis truncatis 14edrum.

Habitat in Germania, α) *trapeziis* 10 *minoribus, et pentagonis* 2 *majoribus,* β) *trapeziis* 8, *rhombis* 4, *quadratis* 2 *constans.*

13. G.

tetraëdrum. 13. G. pellucidum album nitens tetraëdro priſmaticum in fragmenta rhomboidalia diſſiliens lamelloſum: lamellis rectis.
Gerhard Beytr. z. Mineralr. 1. *p.* 272. Spathum columnare.
Habitat capillaris in Marchia *prope* Freyenwalde.

priſmaticum. 14. G. pellucidum album nitens hexaëdro-priſmaticum in fragmenta rhomboidalia diſſiliens, lamelloſum: lamellis rectis.
α) priſmatibus truncatis.
β) faciebus terminalibus in aciem terminatis. F. 15.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 90. *n.* 7. Natrum (flexile) lapidoſum gypſeo-ſpatoſum decaëdrum priſmaticum flexile, particulis ſpatoſis oppoſitis.
Syſt. nat. I. *p.* 24. *n.* 2. β. *Muſ. Teſſin.* 24. *n.* 2. Selenites ſpatoſo-gypſeus priſmaticus.
Amoen. acad. 1. *p.* 476. *n.* 2 Cryſtallus ſelenitica gypſea ſubſolitaria priſmatica hyalina ſubdiaphana.
γ) faciebus terminalibus pyramide triedra terminatis.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 87. *n.* 9. Nitrum (baſaltinum) gypſeum opacum dodecaëdrum, priſmate compreſſo hexaëdro, pyramide triedra.
δ) faciebus terminalibus pyramide tetraëdra terminatis.
Karſt. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 291.
Habitat cum glaciali *et* ſpeculari, α) v. g. *prope* Freyenwalde *in* Marchia, *et in* Auſtria *ad ſalines* Auſſea β) *in* Helvetia, Hercynia, Thuringia, Saxonia, Marchia, γ) *in montibus* Suecicis Nericiae, δ) *in* Thuringia, Luſatia *cryſtallis interdum magnis, utplurimum mediocribus, etiam capillaribus ſaepe duabas faciebus glabris, reliquis priſmatis longitudinaliter ſtriatis, nonnunquam geminis aut ſtellatim aggregatis.*

pyramidale. 15. G album nitens pellucidum in fragmenta rhomboidalia diſſiliens triedro-pyramidale lamelloſum: lamellis rectis.
v. Born ind. foſſil. 2. *p.* 85.
Habitat in canalibus, *per quos aqua ſalſa ſalinarum* Auſtriae *ſuperioris ducitur.*

lenticulare. 16. G. album nitens pellucidum in fragmenta rhomboidalia diſſiliens lenticulare lamelloſum: lamellis rectis.
Karſt. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 292.
β) *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 93. *n.* 14? Natrum (embryonatum) lapidoſum, ſquamis ligulatis ſubimbricatis canaliculatis opacis.

Muſ.

Muſ. Teſſin. 46? Pyrites (embryo) cryſtalliſatus triqueter, ſquamoſo-imbricatus.

Habitat prope Sangershauſen, Thuringiae, *nunc ſolitarium, nunc parallele aut in* hemiſphaeria *aggregatum et concretum.*

globoſum. 17. G. macrum in fragmenta indeterminata diſſiliens globoſum.

v. Born ind. foſſ. 1. *p.* 16. 17. 2. *p.* 86.

Habitat in Hungaria *prope* Balobanya *et* Schemniz, *rarius fuſcum, quam album, opacum, quam diaphanum, globis jam ſolidis, jam inanibus, nunc vacuis, nunc gypſo cryſtallino refertis.*

ſtillatitium. 18. G. ex aqua praecipitatum macrum lamelloſum: lamellis rectis, in fragmenta indeterminata diſſiliens, fragmentis, in quae ſponte ſecedit corticoſis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 184. *n.* 6. Stalactites (ambiguus) gypſeo-ſpatoſus ſolidus.

Cronſt. miner. §. 20. 2. Stalactites gypſeus, textura ſpatoſa.

α) formae communis.

β) formae conicae.

γ) formae ramoſae, Leckſtein.

δ) formae undulatae, Schriftſtein, Bandſtein.

ε) formae vermiculatae, Kroesſtein, Kragenſtein.

Habitat album, griſeum, rarius flavum α) *in* Dalecarlia Sueciae, β) *in* Sicilia, γ) *in ſalinarum plurimarum parietibus ex ramuſculis arborum compaginatis, per quos aqua ſalſa ſtillat,* δ) *et* ε) *in ſalifodinis* Galliciae.

23. HE-

23. HEPATICUS. Ex terra calcaria, etiam ponderosa, vitrioli acido et phlogisto constans.

Mollis, lamellosus, formae communis, sponte aut frictione praegressa hepar sulphuris olens, cum acidis non effervescens.

Igne leniori in pulverem abiens, qui cum aqua in pastum subactus ad aërem induratur.

solidus. 1. H. densus in fragmenta indeterminata dissiliens polituram admittens.

Gerh. Beytr. z. Mineralr. 1. *p.* 281.

Habitat in comitatu Mansfeld.

squamosus. 2. H. opacus intus micans lamellis minimis convexis sparsis in fragmenta indeterminata dissiliens.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 112. *n.* 10. Bitumen (hepaticum) gypseum foetidum amorphum.

Cronst. miner. §. 24. Terra calcarea phlogisto et acido vitrioli mixta.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 165. *n.* 10. Gypsum textura irregulari, facie spathalea, frictione foetidum.

Habitat nigricans, fuscus, flavescens, aut ex flavescente albus in Norwegia (Kungsberg,) Scania (Andrarum,) Thuringia, Bohemia, *sali gemmae non raro vicinus, ampla et profunda strata interdum constituens, nonnunquam strata margae bituminosae cupriferae tegentia.*

spatosus. 3. H. nitens diaphanus infumatus in fragmenta rhomboidalia dissiliens lamellosus: lamellis rectis.

Habitat cum praecedentibus parasiticus in comitatu Mansfeld.

24. LAZURUS. Ex terra calcaria, cujus exigua pars vitrioli acido nupta, ferri et pauciſſima argenti calce conſtans.

Opacus, duriuſculus, caeruleus, denſus, intus inconſpicuus, in fragmenta indeterminata diſſiliens, tritum pulverem album exhibens.

Ab acidis inſtillatis nec colorem mutans nec effervescens, igne facile in vitrum ſpumidum abiens.

orientalis. 1. LAZURUS.

Syſt. nat. I. *p.* 176. *n.* 6. Cuprum (Lazuli) caeruleum.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 145. *n.* 12. Cuprum? (Lazuli) caeruleum ſcintillans ♂, ☽.

Cronſt. miner. §. 109. I. B. Zeolites particulis impalpabilibus argento et ferro miſtus.

Waller. miner. p. 91. Jaſpis colore caeruleo et alio mixto, cuprifer.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 312. *n.* 3. Zeolites particulis ſubtiliſſimis, colore albo et caeruleo, argentum continens.

Habitat in Sibiria *meridionali*, Bucharia, Sina *ſeptentrionali*, *regno* Tibetano, Perſia, Natolia, *pretioſus*, *politurum marmoris admittens*, *leviuſculus*, *punctis*, *glandulis*, *venis ſpati effervescentis albi*, *quartzi albi et pyritae durorum varius*, *diu in acidis morando colorem exuens*, *vitrioli acido bulliente totus ſolvendus*, *vaſis et ornamentis pretioſis et pigmento egregio Ultramarini nomine celebri inſerviens.*

25. FLU-

25. FLUOR. Ex terra calcaria et acido ſui generis conſtans.

Subponderoſus paraſiticus, nunquam durus, ad aquae bullientis aeſtum uſque excalefactus in tenebris lucens.

Cum acidis non effervescens, ſed mineralibus bullientibus totus ſolvendus, et tum aërem acidum proprii odoris et indolis ſpirans.

Solus igne difficulter, una cum terra calcaria puriore facilime in vitrum tenuiſſimum liquandus.

pulverulentus. 1. Fl. albida inconſpicua, pulverulenta: particulis majoribus non cohaerentibus.

Gr. v. Lemberg chem. Annal. 1787. 2. *p.* 441. Phoſphorescirende Erde.

Klaproth 1787. 1. *p.* 52. 1789. 1. *p.* 13.

Habitat in Hungariae *comitatu* Marmoros *medius inter quartzum venam* 4 *pedum efficiens.*

compactus. 2. Fl. ſubdurus compactus: texturae planae diaphanus fragilis in fragmenta indeterminata diſſiliens, formae communis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 99. *n.* 7. Muria (Chryſolampis) lapidoſa ſubquartzoſa aggregata ſparſa fixa.

Wall. miner. p. 90. Spatum ſolidum plus minus pellucidum, particulis non diſtinguibilibus.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 172. *n.* 1. Fluor mineralis, particulis impalpabilibus facie vitrea.

Cronſt. miner. §. 98. Fluor particulis impalpabilibus figura indeterminata.

Habitat in Suecia (*prope* Yxſiö) Hercynia (*prope* Stollberg *et* Strasberg, *heic vena ad* 2 *usque orgyas alta*) *principatu* Halberſtadienſi, Bohemia, *ex viridi canus, ut tamen nunc*

In Thuringia *tamen prope* Steinbach *plures rupes* (Flusberge) *eminent, ex mero fluore conflati. Voigt min. n. bergm. Abh.* 2. *p.* 61. *Pondus ſpecificum* = 3148 *ad* 3184 : 1000.

nunc propius in virescentem, nunc magis in albidum colorem inclinet, fragmentis, in quae sponte secedit, grana majora referentibus, aut corticosis; egregie cum reliquis speciebus et explorandis et quae difficilius liquantur, liquandis mineris, atque una cum gypso aut barytide cortici vitreo vasis metallicis superinducendo inserviens.

spatosus. 3. Fl. subdurus nitens fragilis formae communis in fragmenta pyramidalia dissiliens lamellosus.

Syst. nat. I. *p.* 164. *n.* 5. *Mus. Tessin.* 36. *n.* 6. Muria lapidea phosphorans.

Syst. nat. XII 3. *p.* 100. *n.* 8. Maria lapidosa spatosa aggregata sparsa fixa.

Waller. syst. miner. I. *p.* 173. *n.* 2. Fluor mineralis, facie spatasea, particulis nitentibus.

Rinm. act. Stockh. 1747. 168. Spatum lucens.

Baum. miner. I. *p.* 244. 262. Fluor spatosus.

Cronst. miner. §. 99. Fluor spatosus.

β) fragmentis, in quae sponte secedit, grana minima referentibus.

Cronst. min. §. 100. γ. Fluor crystallisatus, figura sphaerica.

Waller. syst. miner. I. *p.* 175. *n.* 3. Fluor mineralis granularis, granulis crystallinis compositus.

Habitat in Norwegiae, Sueciae, Angliae, Hispaniae, Saxoniae, Silesiae *fodinis*, *prope* Sulzbaechle *in* Wirtembergia, *prope* Brienz *in* Helvetia, *albus, infumatus, viridis, caeruleus, violaceus, purpureus, roseus, melleus, aut vel arbuscularum imaginibus pictus, varius, semipellucidus aut diaphanus, in fragmenta triedra, rarius tetraëdra dissiliens, polituram admittens, praegressa lenissima ustulatione elegantiorem, lamellis rarissime curvis, fragmenta, in quae sponte secedit, grana majora aut minora, rarius bacillos, rarissime divergentes, referentibus.*

tabularis. 4. Fl. tabulis rhombeis oblongis.

Storr Alpenr. 2. *p.* 46.

Waller. syst. min. I. *p.* 177. *n.* 4. d. Fluor crystallisatus lamellaris.

Habitat in Helvetia, Alsatia, Saxonia.

cubicus. 5. Fl. subdurus nitens laevis lamellosus fragilis in fragmenta pyramidalia dissiliens, cubicus.

Cronst. miner. §. 100. Fluor crystallisatus cubicus.

Waller.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 176. *n.* 4. *α.* Fluor crystallisatus rhomboidalis.

α) cubis perfectis.
β) cubi angulis truncatis.
γ) cubi marginibus truncatis.
δ) cubi angulis marginibusque truncatis.
ε) cubi marginibus in aciem terminatis.
a) faciebus planis.
b) faciebus concavis.
ζ) cubi marginibus pyramide triedra terminatis.
Hoffmann bergm. Journ. 1789. 1. *p.* 229.
Ferber 3 *Briefe p.* 53.
Habitat in Suecia, Anglia (Derby *et* Northumbria,) Hispania, Gallia, Hercynia, Saxonia, Silesia, *eadem colorum varietate, quam spatosus, saepe pellucidus, rarissime opacus, crystallis majoribus, minoribus, minimis, solidis, cavis, supra apertis, clausis, aquae guttulam alia fossilia includentibus, plane vacuis, se includentibus, sic superimpositis, decussatim, lateraliter, inordinatim concretis, sparsim in renis vel globi imperfecti speciem aggregatis.*

pyramidalis. 6. Fl. subdurus nitens lamellosus fragilis in fragmenta pyramidalia dissiliens.

α) pyramide simplici.
a) inversa. *Werner von aeusserl. Kennz. p.* 172.
b) recta
α) triedra.
†) truncata.
Pini nouv. crystallis. de feldsp. &c. Milan. 1779. 8.
††) faciebus sphaericis.
Gerh. Mineralf. p. 72.
β) hexaëdra, faciebus sphaerico-concavis.
Werner von aeusserl. Kennz. p. 176.

β) pyramide duplici.
tetraëdra.
Syst. nat. I. *p.* 165. *n.* 5. XII. 3. *p.* 102. *n.* 5? Alumen (spatosum) lapidosum calcario-spatosum diaphanum.
Amoen. acad. 1. *p.* 481. Crystallus aluminiformis spatosa imbricata obtusa.
Cronst. miner. §. 100. δ. Fluor crystallisatus octaëdricus.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 176. *n.* 4. b. Fluor mineralis crystallisatus octaëdricus.
Vog. miner. 164. Pseudo-amethystus, Pseudo-smaragdus.

Habitat rarior in Nericia Sueciae, Saxonia, Bohemia *in ducatu* Milanensi, *eadem colorum varietate conspicuus, quam spathosus.*

26. APATITES.

Ex terra calcaria et phosphori acido constans.
Fragilis, duriusculus.
Aqua forti solubilis, prunis insperſus lucem virescentem in tenebris spargens, igne difficilius liquandus.

rupestris. 1. A. compactus opacus albidus.
Cronst. jour. de phys. 1788. *Aug. p.* 248.
Habitat in Hispaniae provincia Estremadura, *integros colles et strata cum quartzi stratis alterna constituens, in pago* Logrosen *aedificiorum materia princeps, fortiori igne in speciem encausti albi abiens.*

octaëdrus. 2. A. nitore pinguiusculus parasiticus in fragmenta indeterminata dissiliens semipellucidus texturam minute granulatam transversim fractus lamellosam monstrans, tabulis octaëdris.
Karsten Schr. berl. Naturf. 9. *p.* 355.
Habitat in Saxonia *prope* Ehrenfriedersdorf.

tabularis. 3. A. nitore pinguiusculus parasiticus in fragmenta indeterminata dissiliens semipellucidus texturam minute granulatam, transverse autem fractus lamellosam monstrans, tabulis hexaëdris.
Karsten Schr. berl. Naturf. 9. *p.* 355.
Habitat in Saxonia *prope* Ehrenfriedersdorf.

prismaticus. 4. A. nitore pinguiusculus parasiticus semipellucidus subponderosus in fragmenta indeterminata dissiliens texturam minutim granulatam transverse autem fractus lamellosam monstrans, prismatibus hexaëdris.
Schnecker chem. Annal. 1785. 1. *p.* 446.
Werner bergm. Journ. 1788. 1. *p.* 76.
Klaproth bergm. Journ. 1788. 1. *p.* 294. *et chem. Annal.* 1789. 1. *p.* 10. 117.
Karsten Schr. berl. Naturf. 9. *p.* 355.

Habitat

Habitat in Saxonia *prope* Ehrenfriedersdorf *et* Schneeberg, *in* Bohemia *prope* Kuttenberg *et* Schlackenwald, *saepe cum stanni mineris et fluore obvius, frequentius viridis, dilute violaceus, rubellus aut albus, quam ochroleucus, cinereus, caeruleus, aut caryophyllinus, igne colorem et pelluciditatem amittens, vix tamen liquandus, creberrime longitudinaliter striatus, crystallis parvis, nunc solitariis, nunc inordinatim cohaerentibus, prismatibus jam perfectis, jam alterutro vel utroque fine in pyramidem hexaëdram terminatis, nunc marginibus lateralibus in aciem terminatis, terminalibus autem una cum angulis truncatis, nunc marginibus lateralibus rotundatis, ut cylindros mentiantur, ponderis specifici* = 3218 : 1000.

columnaris. 5. A. nitore pinguiusculus parasiticus semipellucidus in fragmenta indeterminata dissiliens texturam minutim granulatam transverse autem fractus lamellosam monstrans, prismatibus octaedris.

Karsten Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 283.

Habitat in Saxonia *prope* Schneeberg *et* Ehrenfriedersdorf.

triedrus. 6. A. nitore pinguiusculus, parasiticus semipellucidus in fragmenta indeterminata dissiliens, texturam minutim granulatam transverse fractus lamellosam monstrans, prismatibus triedris.

Karsten Schr. berl. Naturf. 9. *p.* 355.

Habitat in Saxonia *prope* Ehrenfriedersdorf.

27. BORACITES. Ex terra calcaria, majore magnesiae albae portione, multo sale sedativo, et paucula terra aluminari, silicea et ferri calce constans.

Durus, lamellosus, leviusculus, cubicus.

Cum acidis non effervescens; igne primo decrepitans, fortiori in vitrum flavicans abiens.

cubicus. 1. Boracites.

Westrumb chem. Annal. 1788. 1. *p.* 483. *et Schr. berl. Naturf.* 9. *p.* 13. Sedativspat.

Heyer chem. Annal. 1788. 2. *p.* 21. Sedativspat.

Lasius chem. Annal. 1787. 2. *p.* 333. Würflichte Quarzcrystallen.

Habitat Luneburgi *in gypso usuali nidulans, cubis utplurimum solitariis, raro, nisi exiles sint, integris, frequentius angulis et marginibus truncatis, ita ut* 26 *facies prae se ferat degenerans cubus, angulis nunc omnibus in triangula, nunc* 4 *in triangula,* 4 *alterni in sexangulas facies abeuntibus, ita ut corpus ex faciebus* 10 *sexangulis, quarum* 4 *minores,* 4 *triangulis, et* 12 *parallelogrammis constet, utplurimum hyalinus, rarius cinereus, aut in violaceum vel thalassinum colorem vergens.*